

Déli Hírlap

TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3
Telefon: 28—10.
Redacția și administrația:

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per 934/1939
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VÁRNAY ELEMÉR

A GYLKOSSÁG

Politikai gyilkosság történt Bucurestiben, melynek még sincs semmi politikai jelentősége. Egy valamikor hevesen megindult politikai ramlatnak utolsó hullámvérése az uccára esett, hogy áldozatul szedje az ország miniszterelnökét. Kalandos, fanatizált, ítélőképeség nélküli emberekben a mozgalom meghiusulásának zége párosult a bosszúvágygal és végső ereiket abban tombolták ki, hogy hisz golyót lenesztettek annak a férfinak a testébe, aki anak idején megálljt kiáltott az elvakultak felé s kellő bátorsággal nyúlt azokhoz az eszközököz, amelyek egyedül bizonyultak hathatónak.

Allamférfiak életét rendszerint egy meghatározott cél, politikai eszme követeli áldozatul. Politikai gyilkosságok az esetek túlnyomó számban valamely párt, vagy frakció felülkerekedése érdekében történnek. Ez a gyilkosság azonban csak a bosszút szolgálta. Ebben az értelemben Calinescu Armand meggyilkolása csak okai nézve politikai, de jelentősége a politikai élet yamatára nincsen. Elhomályosul a politikai élet idet is, mert azaltat a másfélszázad alatt, a mely a meggyilkolt miniszterelnök korszakának ondrható, a legionista mozgalom úgy a valólgban, mint a lelkekben megszánt. Ehhez a mozalomhoz egy csomó, úgy látszik, javíthatatlan fanatikus fiatalember tartozott, akik Duca miniszterelnök meggyilkolásakor, a Stelescutben és sok más alkalommal kimutatták, hogy nem válogatósak az eszközökben és nem ismerik az élet szentségét. Lelkileg annyira aláltak vetve a társadalombontó eszmének, hogy azokból akkor sem tudtak kijaznodni, amikor örülők voltak az egész világ más lett és Európa inden nemzete az egysre törekedett és arra, hogy a mindennapos politikai hatalmi kérdésen felülkerekedve, megfelelő kézbe helyezték z ország irányítását. Az a körülmény, hogy egy ágúválság idején még mindig a maguk megpéztített jelszavaikat hangoztatták, terrorisztus eszközeiket érvényesítették, a legjobban utatja, hogy politikai belátás és iskolázottság állkil követelték maguk számára a hatalmat.

Calinescu Armand, a meggyilkolt miniszterelnök, emberi érték volt, aki súlyos időkben éjt nappallá téve, életét országának szentelte. Ilyan áldozat ez, amelyet a méltó ellenfelek elismernek róla. De nem így azok az ellenségei, kik elpusztítása végett fegyvereket, bombákat ejtegettek. Ezekben nem volt meg az ellenfél relató nemessége és csak gyűlölködő ellenségek voltak, de nem ellenfelek. Bosszút lihegtek akkor is, amikor a mikrofon előtt maguk akarták bejelenteni az ország népének büntettüket. Ez a gesztus, amikor az ország élé állnak, hogy a emtettel a rádióban eldicsekedjenek, azt mutatja, hogy az ország igazi hangulatáról fogalmuk em volt. Azt hitték, hogy helyesül közvéleménye akadnak, holott az ország népét borzalommal öltötte el a hír. Mert a népek kisebbségének és öbbségének béke és munka kell. Erről azonban tudták azok a fanatikusok, akik az élet mévén, eldugott zugokban, az emberek elől elbújva, szöttek a pokoli tervet. Nem tudták talán zt sem, hogy világszerte súlyos idők járnak és lismerés jár ki annak, aki kiáll az élvonalba, hogy egy országot a mai időkön átvezessen.

Az ország lakossága megdöbbsent és átérezte a veszteséget. Ebben az érzésben osztozkodnak a népkisebbségek is. Calinescu miniszterelnök okossággal és tapintattal kezelte a népisebbségi kérdést és mint miniszterelnök és ellégi miniszter, több konkrét megoldást teremtett, mint elődei. A magyarság tőle várta a helyet végleges és igazságos rendezését. Meghajtja yászlóbogóját a ravatal előtt és vágya az, hogy meggyilkolt miniszterelnök jószándéka és tárgyilagossága mint eszmei örökség maradjon tődjára.

Calinescu Armand miniszterelnök a ravatalon

Az egész ország elítéli a megdöbbsentő büntényt. A magyar Népközösség részvéte. Teleki Pál magyar miniszterelnök részvétlávirata. Ezrével zarándokoi a főváros népe a halott államférfi koporsójához. Az elvetemült gyilkosok pontosan kidolgozták a merényletet. A tetteseket még csütörtökön este a bűncselekmény színhelyén agyonlötték és elrettentő például holttestüket huszonnégy óráig hagyták az uccán heverni

Bucurestiből jelentik: Az egész főváros gyászba borult. Az összes épületekre, járművekre és villamosokra fekete zászlót tűztek. A főváros közönsége Cotroceni felé özönlik, a kivégzés helyére, ahol erős csendőrkordon tartja fenn a rendet a kivégzett gyilkosok holttestei körül. A külföldről és az ország minden részéből tömegesen érkeznek a részvétláviratok. Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök a következő tartalmú táviratot küldte Argesianu miniszterelnökhez:

Armand Calinescunak, Románia miniszterelnökének tragikus halála alkalmából sietek Excellenciának a legőszintőbb részvéteemet a magam és a magyar királyi kormány nevében kifejezni.

Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök és a külföldi előkelőségek szintén távirati úton fejezték ki részvétlüket.

Dr. gróf Bánffy Miklós, a romániai Magyar Népközösség elnöke, az alábbi tartalmú táviratot intézte a kormányhoz:

A Magyar Népközösség részvesz az ország gyászában annál is inkább, mert Armand Calinescu miniszterelnök mindenkor nagy megértést tanúsított a többségi és a magyar kisebbségi nép közötti jóviszony kiépítésével kapcsolatban.

Pénteken déli 12 órakor Calinescu Armand miniszterelnök koporsóját az Ateneul Roman oszlopcarnokába szállították. A koporsó mögött a kormány tagjai és beláthatatlan néptömeg haladt. A koporsó felravatalozása után istentisztelet volt és délután megkezdődött a közönség zarándoklása.

A KORMÁNY MÉLYSÉGES KEGYELETTEL ADÓZIK CALINESCU ARMAND EMLÉKÉNEK

Csütörtök este fél 11 órakor Argesianu Gheorghe tábornok miniszterelnök elnökletével a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze. A miniszterelnök a következő proklamációt olvasta fel:

A Front fehér egyenruhájába öltöztették a halottat

Calinescu, a meggyilkolt miniszterelnök holttestét a Regina Maria-kórházba szállították, ahol

a katonai orvosok felboncolták a tetemet. Minovici tanár elkészítette az elhunyt miniszterelnök halotti maszkját. Calinescu holttestét ezután a Nemzeti Ujjászületés Frontja fehér egyenruhájába öltöztették. Nicodim pátriárka gyászistentiszteletet tartott, fényes papi segédlet mellett. A holttestet ezután üvegkoporsóba helyezték. Amidőn ez megtörtént, a kormány négy tagja: Antonescu Victor, Gafencu, Ghelmegeanu és Marinescu miniszterek az üvegkoporsót elhelyezték a halottas kocsit, majd zuhogó esőben megindult a menet az Ateneul felé. Az uccán nagy tömegek gyűltek egybe és

az emberek könnyekkel a szemükben, búcsúztak az elhunyt miniszterelnöktől, aki gyilkos merényletnek esett áldozatul. A gyászkozsit a miniszterelnök fia: Barbu Calinescu követte, majd a család több tagja: Radu

— „Az egész ország mélyeséges fájdalommal értesült arról a merényletről, amelyet az ország elítél. Calinescu Armand tántoríthatatlanul állott örhélyen és nem kimélt semmit annak érdekében, hogy az ország javát, nyugalmát és védelmét biztosítsa. A kormány mélyeséges kegyelettel adózik azon ember emlékének, aki kivételesen nehéz időkben munkáját, intelligenciáját, energiáját, hazafiasságát és végül életét áldozta hazájáért. Ugyanakkor a kormány megette a szükséges intézkedéseket, hogy példás megtorlást alkalmazzon azok ellen, akik ezekben az időkben az ország nyugalma ellen merényletet követtek el. Ezek ellen a kormány kiméletlen rendszabályokat foganatosít. Románia továbbra is a béke politikáját követi, szomszédaival a bizalom légkörének megvalósítására törekszik, egyben pedig megőrzi semlegességét a jelenlegi nemzetközi konfliktusban”.

Argesianu tábornok, az új miniszterelnök

Lobei, Grecescu kapitány, majd az uralkodó, az udvarmesteri hivatal képviselői, a kormány tagjai Argesianu kormányelnökkel az élen következtek, végül az elhunyt miniszterelnök gyászba borult özvegye. A menetet díszszázad zárta le, amelynek tagjai gyász-karszalagot viseltek. Az Ateneul bejáratánál Mironescu és Argetoianu királyi tanácsosok, Bucuresti polgármestere, a Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetői, a képviselőtestületek küldöttései fedetlen fővel vártak az elhunyt miniszterelnök földi maradványait. A koporsót ismét a kormány tagjai, valamint a Mihai Viteazul-rend tagjai emelték le a gyászkozsírról és elhelyezték azt az Ateneul kupolacsarnokában. Négy gárdatiszt és négy képviselő teljesítenek őrszolgálatot és

megkezdődött a közönség zarándoklása az elhunyt miniszterelnök koporsójához.

Tízszázal keresték fel az emberek a katalfalkor elhelyezett üvegkoporsót és tekintették meg re-

volvergolyóktól eléktelenített arcát. Számosan keresték fel a meggyilkolt miniszterelnök lakását is a külföldi diplomaták és a bucaresti lakosok közül, hogy részvételeiket kifejezzék és ebből is látszik, hogy milyen nagy szeretet övezte körül Calinescut és hogy milyen óriási az ország vesztése a miniszterelnök elhunytá következtében. A katafalkon az első koszorú, amely gladiolákból és rózsákból áll, Ófelsége, II. Carol királyé.

Dumitrescu ügyvéd menekülése és visszatérése

Bucurestiből jelentik: Calinescu Armand miniszterelnök meggyilkolása ügyében a fővárosi rendőrség befejezte a vizsgálatot és most már tisztán áll a hatóságok előtt ennek a szörnyű bűnténynek minden részlete. Az elfogott és azóta már kivégzett tettesek vallomásából a következőképpen állítható össze a merénylet kitervezése és az arra való készülődés megszervezése.

A bucaresti rendőrség még ez év február 8-án a Pretoieni-ucca 8. számú házban vasgárdista terrorista fészket leplezett le, amelynek vezetője Dumitrescu Dumitru ploesti ügyvéd volt, akinek neve legionista és vasgárdista bűnselekményekből ismeretes. Ő látta el a szervezet tagjait fegyverrel és kézigránáttal. Dumitrescunak sikerült a leleplezés előtt egy nappal Csehszlovákiába menekülni. Még szokása előtt

20 darab kézigránátot és 25 Steyer pisztolyt átadott Dumitrescu Nicolaenak, aki a Str. Oarcan történt robbanás következtében meghalt. Dumitrescu Dumitru Máramaroszigeten át szökött Szlovákiába és szokásában

Pontosan kidolgozott terv

Szeptember 18-án folyt le a találkozás a templomban, ahol az ügyvéd megkérdezte Popescut, mit csinált azalatt az idő alatt, amíg távol volt az országból. Azt válaszolta, hogy megőrizte a fegyvereket és a gránátokat és négy bajtársával megegyezett, hogy meggyilkolják Calinescu miniszterelnököt. Társai, akikkel megegyezett, a következők: Popescu Traian, a fivére Moldovan Ion és Vasiliu Ion, valamennyien ploestiek. Elmondotta, hogy eláztatott átvizsgálták az egész területet és elhatározták, hogy

a miniszterelnök autóját pisztolyokkal és gránátokkal támadják meg azon a helyen, ahol a merénylet történt.

Dumitrescu hozzájárult a tervhez, de különböző módosításokat ajánlott, hogy az eredményt biztosíthatassák. Azt javasolta, hogy vásárolja-

Husz golyót lőttek közvetlen közelről a miniszterelnök testébe

Pénteken déli 1 óraker a külvárosokban voltak az autóval és a merénylet órájában a Fagaras-ucca és a Stirbey Voda-ucca kereszteződéséhez érkeztek. A Stirbey Voda-ucca bejáratánál várták Calinescu Armand autóját, amely 13 óra 35 perckor érkezett oda és Cotroceni felé haladt. Dumitrescu Dumitru vezette a merénylet kocsiját és nyomban nagy sebességgel indult a miniszterelnök autója után, amelyet a Bul. Carol II.-nél utólrét és melléje került. Ebben a pillanatban egy kocsi haladt el az autók előtt és a miniszterelnök sofőre már nem tudott lefékezni és beleütközött a kocsiba.

Ebben a pillanatban kiugrott a másik autóból a hat gyilkos, de ugyanakkor Radu Antonie rendőrtiszt is, aki a miniszterelnök sofőre mellett ült. Leszállt és jelezte, hogy nem egyszerű balesetről van szó, egyben kirántotta revolverét.

Az egyik gyilkos nyomban lelőtte a rendőrtisztet. A sofőr a jobb oldalra ugrott, miután a gyilkosok bal felől közelédtek és menekülni igyekeztek. Popescu Traian többször rálőtt, a többiek pedig az autó ablakához ugrottak és az ablakon keresztül rálőttek a miniszterelnökre. Közben felnyitották az autó ajtaját és közvetlen közelről számos lövést adtak le a már halott miniszterelnökre. Husz golyó furódott a miniszterelnök fejébe és tudejébe és három a hátrgerincébe.

MI TÖRTÉNT A RÁDIÓLEADÓBAN?

Közben egy autó haladt arra és a merénylet a sofőrt halálos fenyegetéssel arra kényszerítették, hogy vigye őket a rádióleadó épületébe. Az autó a Brezoianu-uccába száguldott és a studio előtt kiugrottak a gépkocsiból.

A portást lábán megsebesítették, az őrszemét lefegyverezték és revolverlövésnek leadásában benyomultak a leadóterembe. Az intézet összesítő személyzetét ártalmatlanná tették. A leadási teremben a zenekar működését megakadályozták, Popescu Traian a mikrofon elé ugrott és erős hangon a következőket kiáltotta:

— Calinescu Armand miniszterelnököt meggyilkolták. A legionárius különítmény végezte ki.

Dumitrescu Dumitrie a következőket kiáltotta a mikrofonba:

egy Popovici nevű, bánási származású legionárius segített. Segítségükre volt még egy csempész is, aki titkos hegyi ösvényen juttatta el Dumitrescut Szlovákiába, továbbá egy Gheorghescu nevű vasgárdista is, aki Apsa községből való. Két nap múlva Dumitrescu kísérletet tett, hogy Németországba szökjék, azonban a határon letartóztatták és Prágába küldték, ahol később szabadlábra helyezték. Prágából Dumitrescu visszatért Apsa községbe, ahol két hetet töltött, majd onnan Szegedre ment, Szegeden csak néhány napig tartózkodott, majd megkísérelte a román határ átlépését. Egy kübekházi csempész segítségével tényleg át is lépte a román határt és

1939. szeptember 17-én Bucurestibe érkezett a Rapiddal.

Innen telefonált egy Popescu Cezár nevű vasgárdistának Ploestibe, akit kért, hogy jöjjön azonnal a fővárosba. Popescunak a Sfantul Constantin székesegyházban adott találkát.

nek egy autót, amellyel megállíthatják a miniszterelnök gépkocsiját és ekkor támadják meg őt. Popescu Cezar Ploestibe utazott, ott átvett 34 ezer lelt Dumitrescutól és ezért vásárolt autót Ureche Lazar sofőrtől, aki urlati származású. Az autóbába beleültette fivérét, Popescu Traiant és Moldovan Iont, ezután pedig Dumitrescu vonaton elutazott a costilei hegyek közé, ahol szeptember 20-ig tartózkodott, majd pedig a megállapodás értelmében este Ploestibe érkezett. Szeptember 20-ról 21-re virradó éjjel mindhárom Ploesti közelében, a mezőn az autóbán aludtak, reggel öt óraker pedig Popescu Cezart keresték fel, ahol

Moldovan segítségével magukhoz vették a pisztolyokat és a gránátokat. Beültették az autóbába Vasiliu Iont is és együtt indultak el Bucurestibe, ahol az előre megállapított helyen találkoztak Ionescu R. Ionnal.

— Prahovai románok fiai vagyunk, akik egy szükséges és fájdalmas kötelességet teljesítettünk.

Ez utóbbi szavakat már nem közvetítette a rádió, mert az egyik alkalmazzott a mikrofont kikapcsolta. Eközben odaérkezett a gárda katonaság, a gyilkosok eldobták fegyvereiket és megadták magukat. A rendőrségre vitték őket és megkezdődött kihallgatásuk.

A gyilkosok kihallgatásuk során azt állították, hogy a merénylet után önként akartak a rendőrségen jelentkezni.

HAT MERÉNYSŐT KIVÉGEZTEK A GYILKOSOK SZÍNHELYÉN

Ezideig nem lehetett megállapítani, vajjon a gyilkosoknak más büntérsaik is vannak-e. Az már kiderült, hogy a merénylet tervéről tudott Ovidiu Isaia fényképész, akinél Ionescu R. Ion volt elszállásolva, a Bulevardul Bratianu 24. számú házban, valamint Stanculescu Marin lakatos. Stanculescut társai elküldték, hogy az uccát kímélje ki és a merénylet után igyekezzen eltűnni. A rendőrség kiszállt a Bul. Bratianu 24 számú házba Ovidiu Isaia lakására, ahol ott tartózkodott még Marin Paraschivescu és Stanculescu G. műegyetemi hallgató. Eltorlasztották magukat a szobában és a rendőrség felszólítása után 20 lövést adtak le a rendőrökre.

Utolsó golyóikkal magukra lőttek.

A hír hatása Temesvárott

Calinescu Armand meggyilkolásának híre csüörtökön este terjedt el Temesvárt és mély megdöbbenést váltott ki. Egyes közlételekre még éjjel előtt kitétték a gyászlobogót, reggelre azonban már nemcsak minden nyilvános épületen, hanem a magánházakon is.

Calinescu miniszterelnök lelki üdvéért a temesvári templomokban istentiszteletet fognak tartani, amelynek idejét azonban még nem állapították meg. A temetésen a királyi helytartóság, Temestorontsímegye és Temesvár városa is képviselteti magát.

AZ ÚJ HADÜGYMINISZTER.

Icus Ion tábornok, az új hadügyminiszter két nap előtt hadtestparancsnoki minőségben ellenőrző körúton Temesvárott járt. Az új hadügyminiszter ötvenhat éves és a szebenmegyei Resinari községben született, amelynek Goga Octavian is szü-

Paraschivescu meghalt, Isaia Ovidiut pedig nyolc állapotban kórházba szállították. Stanculescu Marin megszökött, de később elfogták.

A kihallgatások befejezése után Calinescu miniszterelnök hat gyilkosát a merénylet színhelyére vitték és ott agyonlőtték. Holttesteiket otthagyták az útteken heverni, hogy a tömeg megtekinthesse.

A MINISZTERELNÖKÖT FIGYELMEZTETÉSEK, HOGY GONDOSKODJAK JOBBAN SZEMÉLYES BIZTONSÁGÁRÓL.

Most, a gyász komor óráiban, érdekes eseten említenek fel Bucurestiben. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy egy tábornok, aki látta, hogy Calinescu miniszterelnök csupán egy rendőrtiszt kíséretében száll gépkocsijába, odament hozzá és a következőket mondotta:

— Lehetséges, hogy ez az Ön részéről személyes bátorság megnyilvánulása, mégis könnyelműség, hogy nem gondoskodik erősb őrizetről.

Calinescu erre így válaszolt:

— Tábornok úr! Ma annyi egyéb tennivaló van az ország szempontjából, hogy nem lehetem, akadjon ezekben a nehéz napokban egy más ember, aki merényletet követne el.

A BUDAPESTI LAPOK MELYEN ELTÉTEK A GYILKOS MERÉNYLETET

Budapestről jelentik: (Dunaposta.) A Függetlenség című lap Calinescu miniszterelnök meggyilkolásával kapcsolatban a következőket írja:

Calinescu herokusan küzdött annak a rendszernek az átépítése érdekében, amelyet teljes mértékben vállalt magára, de vállalta a leszámolás azokkal, akik ennek a tervnek ellenségei voltak. Leszerelt vasgárda olyan alakulat volt, amely veszélyeztette az ország rendjét. A miniszterelnök még éven át teljes mértékben biztosította a rendet, úgy hogy az ellenszögölök eltűntek látszólag. Ez a rendszer és ez a rend Calinescu rendje volt. Ebből rölte a kétségtelen sulyosan elfogult pártpolitikát. Elevelet játszott minden nap, de az átalakulást keresztül vitte.

A Magyar Nemzet című lap ezeket írja: Megdöbbenő hírként értesülünk Calinescu román miniszterelnök halálos tragédiájáról. Ő volt a legmarkánsabb alakja a vasgárda forradalmi agitáció ellen irányuló mozgalomnak és most orgyilkosságnak esett áldozatul. Mi magyarok, akik megvetjük ezeket az eszközöket, megdöbbenéssel és felháborással vettük tudomásul halálának híret. A meggyilkolt miniszterelnökkel a ma uralkodó politikai irányzat talán legmarkánsabb egyénisége szállt a sírba.

A MINISZTERELNÖK POSTHUMUS ELISMERÉSE A TEMESI HELYTARTÓSÁGNAK.

A temesvári helytartóságon tegnap déltá Marta Alexandru dr. királyi helytartó elnökletű, Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetőtákar, a helytartóság öt megyeje prefektusainak és a városok polgármestereinek, valamint az összes vezérőlygelők részvételével értekezlet volt. A megnyitástán Marta Alexandru dr. királyi helytartó kegyellett emlékeztet meg a meggyilkolt Calinescu Armand miniszterelnök tragikus haláláról. Méltatta elhunyt miniszterelnök nagy munkásságát és az eset fölött őszinte gyászának adott kifejezést. Az értekezlet résztvevői a megemlékezést állva hallgatták végig és megilletődésük jeléül a szavak elhárzása után még egy percg néma csendben állva maradtak.

Az értekezlet végén Marta Alexandru dr. királyi helytartó felolvasta az elhunyt Calinescu Armand miniszterelnöknek tegnap reggel érkezett iratát, amelyben válaszolt a helytartóság egy év működéséről küldött terjedelmes jelentésére. A miniszterelnök elismeréssel szol a temesi helytartóság egy éves működéséről és kiemeli azokat az eredményeket, melyeket munka terén a helytartóság ért. A miniszterelnök ezúttal köszönetét és megelégedését fejezi ki nemcsak a helytartónak és a vezetőitkárnak, hanem valamennyi tisztviselőnek, akin az elért munkában része van.

lőtte volt. A régi monarchia hadseregében teljesített szolgálatot és elvégezte a bécsujhelyi hadiskolát, amely után a vezérkarhoz került. Az impérium változás után, mint vezérkari őrnagy és román hadsereg kötelekébe lépett és igen szép pályafutást ért. A tábornoki rangot már évek előtt megkapta és legutóbb a második hadtest parancsnoka volt.

AZ ISKOLÁK GYÁSZ-SZÜNETE

A nemzetnevelésügyi minisztérium a következő táviratot közölte az egyes iskolai tanfelügyelőségekkel: Mélyen megrendülve a miniszterelnök elvesztése miatt érzett fájdalomtól, az iskolák és a tanítótestületek kifejezésre kell juttassák a gyászos esemény miatt és ennek következtében 22-én é 23-án nem tartanak előadásokat az iskolákban, 22-én pedig istentiszteleteket tartanak az iskolák valamennyi növendékének jelenlétében.

Rendkívül erős harcok Varsó külvárosaiban

A szovjet hadsereg elfoglalta Pinszk városát. Moscický lengyel elnök családjával megérkezett Bicos román üdülőhelyre. — A németek Aachen körüli nagyobb csapatösszeállításokat össze. Az angol közvélemény szilárdan kifart Chamberlain mellett

Berlinből jelentik: A német hadsereg főparancsnokság hivatalos jelentése a következő: A német és az orosz csapatok mozdulatai természetén és a legjobb egyetértésben folynak a megállapított demarkációs vonal felé. A Lemberg körül állást foglalt német csapatokat oroszok váltották fel. Varsó külvárosából, Prágából, több ízben kitörésre tették kísérletet a lengyel csapatok, de ezeket a német csapatok mind visszautasították. Varsótól délre a német csapatok egy ellenséges páncélos vonatot zsákmányoltak. A varsói diplomáciai testület 178 tagja és mintegy 1200 külföldi a német katonai hatóságok által meghatározott módon elhagyhatták a lengyel fővárost. A menekülteket német tisztiek fogadták és még az éjszaka folyamán Königsbergbe szállították őket. Valamennyi külföldi sértetlen és egészséges. — Nyugaton csak a feladott hajtottak végre vállalkozásokat és itt

Megállapították a németek és oroszok által elfoglalt területek határait

Moszkvából jelentik: A TASS iroda közli a szovjet hadsereg vezérkarának legutóbbi jelentését. A vörös csapatok megtisztították a lengyel hadsereg maradványaitól a Fehér-Oroszország és Nyugat-Ukrajna belsejében a megállapított határvonalon belül levő területet. Elfoglalták Pinszket és megtisztították Lemberg külvárosait a lengyel csapatoktól. (Rador.)

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) A TASS iroda jelenti: A német és orosz katonai bizottságok megállapították a német és orosz hadsereg által Lengyelországban elfoglalt területek elhatárolásában. A megegyezés minden pontban létrejött. A német katonai bizottság szombaton reggel 8 órakor elutazik Moszkvából.

Moszkvából jelentik: (Dunaposta.) A TASS

Tízezer lengyel menekült Magyarországon

A Stefani ügynökség cernauti tudósítója jelenti, hogy Moscický lengyel köztársasági elnök feleségével és kíséretével megérkezett Bicos romániai üdülőhelyre, amelyet a román kormány jelölt ki számára állandó tartózkodási helyül. A fogadásán csupán a hatósági személyek jelentek meg és a közönséget nem engedték ki a vasúti állomásra. Mint a jelentés hangoztatja, Moscický elnök fáradtnak és törődöttnek látszik.

A Magyarországra érkező lengyel menekültek száma napról-napra emelkedik. Most már kisebb csapatfőrédek is érkeznek, amelyeket azonnal lefegyverzik és internáló táborba küldik. A lengyel menekültek száma most már tízezerre emelkedett.

A SZOVJET TISZTELETBEN TARTJA LITVÁNIA SEMLEGESSÉGÉT

Kaunasból jelentik: (Dunaposta.) A szovjet-haderő több ponton elérte a litván határt. A két hadsereg osztagai mindenütt teljesen kifogástalanul vették fel az érintkezést. A szovjet hadsereg tisztjei minden esetben kijelentették, hogy tiszteletben akarják tartani Litvánia semlegességét.

Kaunasból jelentik: Jól informált litván körökben úgy tudják, hogy a németek lemondtak a lengyel protektorátus megalakításának tervéről, míg Oroszország kívánja ennek a tervnek a megvalósítását, mert így befolyást gyakorolhatna az új államalakulatra. (Rador.)

A VERSAILLES LINGYELORSZÁG NEM TAMADHAT FEL

Az olasz sajtó folytatja élénk tevékenységét a béke érdekében. Mussolini miniszterelnök lapja, a Popolo di Roma nagyobb vezércikkben foglalkozik a kérdéssel. Megírja, hogy három heti hiábavaló küzdelem után

a versaillesi Lengyelországnak vége van.

Mindenki láthatja, hogy a kezeség nem volt kezeség és a lengyel vezetőség hajthatatlan politikát követett. El kell ismerni, hogy a lengyel katonák vitézül verekedtek, de ma, különösen a szovjet csapatok beavatkozása után, minden terv, amely a versaillesi Lengyelország visszaállítására készül, hiábavaló. Mindezeket Olaszország előre látta és ezért mindent elkövetett, hogy a kérdést békésen oldják meg. Ismerteti ezután a lap Hitler birodalmi

egy francia vadászpilótát lelőttünk. (Radiatorpress.)

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger „Varsó előtt szeptember 21-én” címmel cikket közöl. Megállapítja, hogy az első rohamra a német csapatok már behatoltak a Prága nevű külvárosba, ahol minden egyes házat erőddé alakítottak át és a padlásról a pincéig gépfegyverekkel rakták meg. Szükség volt a német tüzésre beavatkozására is. A németek türelme végefele jár, mert a harcok állandóan kiújulnak és örültség a lengyelek részéről tovább védelmezni Varsót.

Berlinből jelentik: A német és a szovjet kormány megállapították a német és a szovjet hadsereg közötti demarkációs vonalat. Ez a Pisia, a Narev, a Vistula és a San folyó mellett halad végig északról délre.

iroda közli a vezérkar szeptember 21-iki jelentését, amely a következő:

A szovjet hadsereg csapatai szeptember 21-én megerősítették az előző napon elért vonalakat Nyugat-Fehéroroszország és Ukrajna megszállt területein. A Kobrid—Luminez vonaltól délre eső területeket megtisztították a lengyel hadsereg maradványaitól. A szovjet hadsereg osztagai este 7 órakor megszállták Pinszk városát, Lemberg és Sarni környéket megtisztították a lengyel alakulatoktól.

Moszkvából jelentik: A német és orosz katonai missziók megállapították a két hadsereg által elfoglalt területek határait. Ez az egyezmény csak ideiglenes jellegű, mert a végleges egyezményt diplomáciai tanácskozások útján hozzák létre. (Rador.)

vezér javaslatát, amelyeket a lengyelekhez intézett és megállapítja, hogy csakis a nyugati hatalmak makacssága okozta azt, hogy ezt az ajánlatot nem fogadták el. Most már lehetővé lesz téve, hogy Lengyelországot új alapokon építsék fel, az új Lengyelország azonban csak Lengyelországból fog állni. Hitlernek nincsenek újabb kívánságai. Miért kell tehát folytatni a háborút és a pusztulást? — kérdezi a Duce lapja.

NEMETORSZÁGBAN ALKALMAZÁST KAPNAK A MUNKANÉLKÜLI ZSIDÓK

Berlinből jelentik: (Dunaposta.) A külföldről hazahívott és az otthon élő, de munkanélküli levő zsidókat a vállalatok újból alkalmazzzák. Ezek a zsidók jelvényeket kapnak a hatóságoktól, a jelvényeken „W. W. J.” betűk olvashatók, amelyek a következő szavak kezdőbetűi: Wirtschaftlich wertvoll.

Semleges hajókat tartóztattak fel az angol hadihajók

Párisból jelentik: Az angol hadihajók németellenes gazdasági harca során a La Manche csatornában feltartóztattak egy 5000 tonnás finn gőzöst, amely Antwerpen felé tartott, feltartóztattak ezenkívül egy norvég hajót a Gibraltár szorosban. Ez a hajó 3000 tonna nehéz olaj árút szállított. Port Saidban visszatartották az angol katonai hatóságok egy japán gőzöst és arra kényszerítették, hogy

Anglia sajnálja Lengyelországot . . .

Csütörtökön délután a lordok házában vita lettek a nemzetközi helyzetről. Az egyik felszólaló meleg esodálkozással emlékezett meg a lengyel katonák hősiességéről. Halifax külügyminiszter válaszolt a felszólalásra és kijelentette, Anglia számára valóságos tragédia, hogy végig

ler Jud. (Gazdaságilag értékes zsidó.) Akik ezt a jelvényt viselik, nyilvános helyen megjelenhetnek, az éttermekben kiszolgálják őket, de a munkakörükbe vágó hivatalos érintkezésen kívül a nemzeti szocialista párt tagjai nem érintkezhetnek velük.

AZ OROSZOK LETARTÓZTATTAK RADZIWIŁ GRÓFOT

Moszkvából jelentik: (Rador.) Radziwił grófot, a lengyel arisztokrácia egyik legrégebbi családjának tagját, akik a legnagyobb lengyelországi földbirtok tulajdonosa volt, Roscovban a szovjet hatóságok letartóztatták. Egyes hírek szerint a gróf csak azért maradt falujában, hogy földalatti tevékenységet folytasson.

A NÉMETEK A NYUGATI FRONTON NAGYOBB HADMŰVELETRE KÉSZÜLNEK

Párisból jelentik: A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése a következő: A francia csapatok előőrséi Saarbrückentől délre és a Blies folyótól keletre elterülő vidékeken érintkezésben vannak a németekkel. Az arcvonal mentén tüzésre előkészítés volt.

A svájci harctéri tudósítások alapján jelentik, hogy a nyugati arcvonalon a német és francia csapatok farkasszemet néznek egymással. Az elmúlt 36 óra alatt semmiféle harci tevékenység nem volt. Valószínű, hogy a németek nagy szabású kezdeményezésre készülnek. A párisi Matin úgy tudja, hogy a német hadvezetőség Aachen mellett igen sok bombavetőt vont össze. Itt olyan események készülnek, amelyek komoly fordulatot vehetnek.

Londonból jelentik: A tájékoztató minisztérium közli, hogy Hore Belisha hadügyminiszter és lord Hanke tárcanélküli miniszter visszatértek Párisból, ahol Daladier miniszterelnökkel és Gamelin tábornokkal találkoztak. Hore Belisha a franciaországi angol haderő főparancsnokával is megbeszélést folytatott, megtekintette a Maginot-vonalban elhelyezett angol csapatokat és mindent a legnagyobb rendben talált. (Rador.)

ANGLIA BERENDEZKEDIK A HOSSZÚ HÁBORÚRA

Londonból jelentik: (Dunaposta.) A brit közvélemény egy emberként áll Chamberlain beszéde mögött. Anglia halálos komolysággal szánta el magát hosszú háborúra. Az ország délkeleti tartományaiban 150 új kórházat állítottak fel. Az angol arisztokrata családok számos női tagja vállalt önkéntes ápolónői szolgálatot. Duszagazdag lordok vidéki és fővárosi kastélyaikat felajánlották katonai célokra, amelyek költségeit maguk fedezik. Rothermere lord norfolki kastélyát ajánlotta fel. Lord Derby, Lord Stor, a marlboroughi és southerlandi hercegek, szintén felajánlották mesébe illő múlkincseikkel telt vidéki kastélyaikat.

Az angol közvélemény eleinte ellenséges magatartást tanusított a magyarokkal szemben. Sok angol család elbocsátotta magyar alkalmazottját, de Snowden volt pénzügyminiszter felesége felhívást intézett az angol háziasszonyokhoz, akiket felkért arra, hogy ne sujtják ezeket az ártatlan cselekedeteket, mert Magyarország semleges és nem érdemli meg, hogy polgárait felelőssé tegyék a háborúért. Egyébként a magyar kolónia Londonban ugyanolyan elbánásban részesül, mint a háború előtt. A magyar folyóiratokat cenzuramentesen engedik be Angliába.

egyenesen London felé folytassa útját. Ennek a hajónak Nápolyban kellett volna menni.

Az egyik finn lap úgy értesül, hogy az angolok dugárú lajstromra a papírt és a kartont is felvetették.

Istanbulból jelentik: (Dunaposta.) Az angol hadihajók állítólag utasítást kaptak, hogy haladéktalanul hagyják el a Fekete tengert és a dunai kikötőket és térjenek vissza a Földközi-tengerre.

kellett nézni egy bátor nemzet hősiességét,

anélkül, hogy segíteni tudott volna rajta. Nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy szigorúan folytatja a harcot a végső győzelemig.

Varsóban hősi halált halt egy volt lengyel miniszterelnök

A Havas-ügynökség jelentése szerint Gracinszky volt lengyel propagandaminiszter Varsóban német golyóval taláiba, elesett. A lovoci

ülkötben több magasrangú lengyel tiszt esett el, közöttük Zwiwitaski volt miniszterelnök, Pilsudszky munkatársa. (Dunaposta.)

Olaszország kísérletei Európa békéjének megmentésére

román lap érdekes cikke a lengyel tragédiáról és a béketörekvésekről

Pamfil Seicaru, az ismert román közíró, a Jurentul"-ban „Békeajánlatok" című cikkében alábbiakat írja:

Varsó polgármestere közölte, hogy a várost végsőökig védik. Ez a hős, de hasztalan elhatározás visszafüggő egy nemzet patetikusságát, egy olyan nemzetét, amelyet

elképesztő tehetetlenséggel vezettek és büns könnyelműséggel a katasztrófába döntöttek.

okra a megritkult katonai egységekre gondolt, amelyek tragikus lelkesedéssel folytatják harcot. Tudják, hogy bekerítették őket, tudják, hogy elhagyatottak és bármilyen hőstettet vihetnek véghez, a győzelemre a leghalványabb átlás sem mutatkozik, mégis harcolnak. Nem beszélhet el fényesebb szimbólum, mint annak tisztnek a cselekedete, aki öngyilkossá lesz abban a pillanatban, amikor látja, hogy hazája szülője elveszett. Aki egyenruhát visel, vagy felelős állást tölt be, nem habozhat, hogy vásson az élet és a becsület között. Ezekből az egyedülálló cselekedetéből, ezekből az elszörcsöttetekből szövedik a nemzet legendája, az a legenda, amely

eltakarja a gyávaságot és tehetetlenséget

mindazt, ami a katasztrófa felé vezet. Az állam napjai közül kiemelkedik azoknak hasztalan stette, akiknek hivatásuk, hogy önfeláldozás árán a nemzet tekintélyét megmentsék.

Az United Press amerikai távirati ügynökje jelenti, hogy Mussolini békeoffenzívájára várta. A békének hűségesebb pártolója az utóbbi időben nem akadt, mint a Duce, Mussolini minint elkövetett, hogy visszatartsa a lengyel kormányt az olyan cselekedetű, amelynek következményét már előre látta. A Duce tevékenységét év áprilisában kezdte meg, amikor Hitler lóf kancellár Roosevelt amerikai elnök felhívására válaszolt. Németország követelése Lengyelországgal szemben a lehető legszörnyebbek lettek. Mit is követelt Hitler: 1. Danzig térjensza a birodalomba. 2. Németország a korridor kereszttul kapjon utat és vasútvonalat, amely felett szabadon rendelkeznek és amely épen van területenkívül lenne Németországnak, mint a korridor a lengyeleknek. Ezzel szemben Harmadik Birodalom hajlandó elismerni Lengyelország valamennyi danzigi gazdasági jogát, hajlandó lett volna a lengyeleknek szabad kiutót adni Danzigban, hajlandó lett volna a két ország közötti határokat elismerni és Lengyelországgal 25 évre szóló megnevezésmadási egyezményt kötni, végül Németország, Lengyelország, Magyarország garantálta volna Szlovákia függetlenségét, amely a gyakorlatban azt jelentette volna, hogy Németország ezen a területen lemond minden kizárólagos fennhatásáról.

A lengyel kormány azonban ezeket az ajánlatokat visszautasította. Ekkor mondotta a Führer a következőket, amelyeknek igazi jelentőségét csak ma értjük meg: „Az utókor van hivatva eldönteni, vajjon igaz volt-e Lengyelországnak, amikor elutasította a német ajánlatot, mely szerint Lengyelországot nem adott, csupán

kapott volna, mert minden kétséget kizáróan bizonyos, hogy Danzig sohasem válik lengyellel". Még ennek az ajánlatnak elutasítása után is

remélte a kancellár, hogy a két ország közötti viszonyt rendezhetik.

És áprilistól augusztus 30-ig Mussolini igyekezett meggyőzni a lengyel kormányt, hogy a két ország között fennálló ellentéteket békés úton rendezzék. Meglepő, hogy mennyire tájékozatlanok voltak a lengyel vezetők és mennyire túlbecsülték saját katonai erejüket, figyelmen kívül hagyva a német hadsereg áttűtő erejét. Csak egy bűns könnyelműséggel párosult teljes tájékozatlanság magyarázhatja meg a lengyel elutasítást. Most, amikor a Versaillesben megteremtett lengyel állam nem létezik,

Hogyan oszlik meg a világ nyersanyag készlete a hét nagyhatalom között

A most folyó háborúval kaoszban nem érdektelen áttekinteni azt a kimutatást, amelyből kitűnik, hogy

a világ hét nagyhatalma között milyen arányban oszlik meg a szárazföld,

egy-egy nagyhatalom mennyi alattvalóval rendelkezik és végül, hogy a nyersanyagok kiknek a birtokában van.

A földkerekség kiterjedése

510 millió négyzetkilométer.

Ebből 150 millió négyzetkilométer szárazföld (29 százalék) és 360 millió négyzetkilométer a vízzel borított terület (71 százalék).

A szárazföld 71 százaléka felett Nagy-Britannia rendelkezik,

Szovjetország 15, Franciaország 9, az Egyesült Államok 6,8, Olaszország 2,7, Japán 0,50 és Németország 0,39 százalékot mondhat a magáénak. Népség szempontjából a kimutatás azt mondja:

a földkerekség 2 milliárd embere közül 438 millió a brit világbirodalomé,

170 millió a szovjet köztársaságban él, 130 millió az Egyesült Államokban, 110 millió Franciaországban, illetve ennek gyarmatain, 100 millió Japánban, 80 millió Németországban és 60 millió lélek Olaszországban. A hét nagyhatalom tehát a földkerekség 62 százalékát bírja és a kétezer millió ember közül összesen 58 százaléka tartozik fennhatósága alá.

A Szovjet, Németország és Japán, amelynek nincsenek gyarmatai, de amelyek a jelenleg folyó, vagy a múltban lezajlott háborúk eredményeképpen bizonyos országok felett uralmat gyakorolnak, a föld területének 16 százalékát bírnak, míg lakóik száma 350 millió, ami 15 százalékknak felel meg. Az Egyesült Államok területben 6,8 százalékot képvisel

a Duce ismét megkísérli, hogy a mostani háború által Európa elpusztulását megakadályozza.

Kérdem, vajjon Anglia leül-e tanácskozni? De a békének ilyen visszaállítása felveti Csehszlovákia és Lengyelország kérdését. Tegyük fel, hogy Németország megértő magatartást tanúsít és nem ellenzi a két állam újjászervezését, egy újabb kérdés merül fel:

vajjon Szovjet-Oroszország beegyezik-e abba, hogy visszavonuljon a régi demarkációs vonalra?

A brit birodalom elfogadhatja-e egy megcsönkített Lengyelország visszaállítását, amikor Lengyelország területi sérthetlenségéért háborút üzent Németországnak. És mindezeket kívül számításba kell venni a brit büszkeséget, az angol világbirodalmi tekintélyt, amelyhez a felkavart nemzeti öntudat is párosul.

De mégis reménykedjünk és értékeljük Olaszország emberi gesztusát, amellyel a romlást akarja megakadályozni, amely a nyugati fronton 17 nap alatt nem fejeződhetik be.

sel és 130 millió lakosával a kétmilliárd ember 6 százaléka lakja területét. Nagy-Britannia, Franciaország és Olaszország, amelyek gyarmatok felett is rendelkeznek, a föld felületének 39 százalékát bírnak és lakóiknak száma összesen 658 millió. Ez valamennyi élő ember 28 százalékát teszi ki.

Ami a nyersanyagokat illeti, itt kétségtelenül Anglia áll vezető helyen.

A Brit Birodalom nyersanyagokban csak a szénben és a nyersvasban termel többet, mint amennyire szüksége van. A szénrel a többtermelése 46 százaléknak, míg a nyersvasnál 4 százaléknak. A többi nyersanyagra teljes egészében szüksége van. Természetesen így is egyike a legnagyobb export országoknak. Sorrendben utána Franciaország következik. Ez a két nagyhatalom egyébként

a világ valamennyi tengerének ura.

Hogy ez háború idején milyen óriási jelentőséggel bír a nyersanyag és az egyéb szállítások szempontjából, azt a most folyó háborúban is látjuk.

Az Anglia, Franciaország és Németország között megindult háború óta sokat foglalkoztatja a tengerészeti szakkörököt az a kérdés, hogy a megtorpedezett hajó személyzetét és utasait miként lehetne megmenteni. A legtöbb esetben ugyanis a megtorpedezett hajó percekben belül elsüllyed, oly rövid idő alatt, hogy a rajta tartózkodóknak csak részben, vagy pedig egyáltalán nem sikerül megmenteni. Ez így volt néhány nappal ezelőtt, amikor egy német tengeralattjáró a Courageous angol repülőgépanyahajót elsüllyesztette és körülbelül

50 tengerész halálát lelta.

A mentési munkálatokban most egy új rendszert alkalmaznak. Így mindenképp is az angol kereskedelmi hajók utasítást kaptak, hogy csak azután futhatnak ki a tengerekre, ha annyi mentőcsónakkal vannak felszerelve, amennyit a hajó maximálisan elbírt. Ez a rendszer az első kísérletként veszedelmesnek és nehézkesnek bizonyult, mert a sok mentőcsónak következtében a hajó sokszor egyensúlyát veszítette. Másik hátránya ezeknek a mentőcsónakoknak az volt, hogy nehezen lehetett azokat a vízre bocsátani, vagy pedig az is megtörtént, hogy még mielőtt valamennyit lebocsáthatták volna, a megtorpedezett hajó elsüllyedt.

Most ez a veszély is elmúlt,

mert a mentőcsónakokat villamos erő segítségével bocsátják le a tengerre. Mindezen kívül pedig csaknem valamennyi mentőcsónak motorral van felszerelve. Az angol tengerészeti hatóságok kötelezték továbbá valamennyi nagy hajó parancsnokát, hogy indulás előtt valamennyi utas részvételével rendezzen mentési gyakorlatokat. Illetékesek remélik, hogy ezek a rendszabályok csökkenteni fogják a halálos áldozatok számát.

A németek által megszállott lengyel területeken megkezdődött az újjáépítés munkája

Az a gyorsaság, amely a német csapatok előnyomulását Lengyelországban jellemzi, érvényesülében az újjáépítési munkában is, amely a harcok véget értése után lengyel földön a gazdasági élet és a forgalmi utakat ismét helyre akarja állítani. Elsősorban vonatkozik ez a munka azokra a vidékekre és vasútvonalakra, amelyeket részben a lengyelek visszavonulásuk során rendszeresen szétromboltak. Ez az újjáépítési munka nem csupán katonai okokból történik, hanem azért is, hogy a polgári lakosság mihamarabb visszanyerje normális életi munkaviszonyait. Ennek a munkának a megvalósítására a birodalmi munkaszolgálat, valamint a postai és vasút építőosztályának jelentékeny csoportjait rúdták ki. A munkaszolgálat csoportjai bizonyos vonatkozásokban az utasok után jönnek, akik a forgalmi utvonalon a legfontosabb helyreállításai munkáit már elvégezték. A munkaszolgálat megteremtésénél, kibővítésén és javításán az utas csapatok által elvégzett első munkákat, eltávolítják az akadályokat

és azon vannak, hogy minden zavart kiküszöböljenek.

A birodalmi posta építő osztályának emberei a telefon és táviró összeköttetés helyreállításán dolgoznak. A birodalmi vasút megfelelő erőket bocsátott rendelkezésre, hogy a vasúti vonalak folytonosságát ugyanezek ismét biztosítsák. Az előmunkálatokat mindenütt a katonai csapatok már megkezdték. Mindezeket felül német részről minden megtörtént arra vonatkozólag is, hogy az említett lengyel területeken a gazdasági élet lehetőleg mielőbb visszanyerje rendes menetét. Ebben az irányban különösen a birodalmi munkaügyi minisztérium tevékenykedik. Miután Lengyelország ipari vidékei, elsősorban pedig keleti Felsőszilézia hatalmas telepei, sérthetetlenül visszakerültek német birtokba, itt mindent elkövetnek, hogy megteremtse a munka zavartalan folytatásához és a legnagyobb munkateljesítményhez szükséges előfeltételeket.

DÉLI HÍRLAP
automata telefon száma: 28-10

HIREK

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Házhöz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

25-10 és este 9 óra után 28-15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Szeptemberi fürdőélet

Az Isten csodálatosan szép ősszel ajándékozott meg bennünket. Már el sem lehet rontani, olyan gyönyörű volt augusztus vége és szeptember eleje. Teljes nyár. Meleg és napfény. A nyár minden öröme megvolt, tisztán, zavartalanul, a nyár kinzó kánikulája nélkül, amikor az ember éjjel felül az ágyban, levegő után kapkod, megfordítja az áttelepedett párnát és belesuttogja a forró-sötétbe: „ez már mégis csak télzás!”

Talán még kor is van, búcsúzni a strandtól. Még él, virulnak muskátlijai, a kabinos még kiből a kabinok között: „parancsol cipőhűzőt?” De a vég lassankint mégis közeledik. Jön az első hűvös vasárnap, amikor az ember tináctalannul néz maga elé: „mit csináljak? ma igazán nem lehet kimenni a strandra!”

Számomra a strandnak az utolsó korszaka a legkedvesebb, az ősz finom fátólalával a napfényen, egy kis csipős hűvösséggel a levegőben.

A júliusi kánikula konjunktúráját kissé durvának találom, olyan, mint egy brutális tözsdé-hossz. Talakodó tömeg. Olajszag, eldobált zsiros papírok a homokban. A víz zavaros, telis moszattal. A part, a vendéglő-terasz egyetlen óriási háskirakat, a bocsánat a hasonlatért, mint egy mézszarvák.

Ősszel más a strand. A lúlus tömeg, amelynek harminchatfokos meleg kell legalább, hogy eszébe jusson a víz, elmarad. Most már csak a professzionátusok járnak ki, a strand szerelmesei és szakértői. A publikum egyre ritkul. Egyre kevesebb és egyre szebb emberpéldányok. Nemesen átögett és patinás, barna bőrrel, amely majd csak karácsony táján kezd fakulni. Jóformán mindenki ismeri és gyöngéden szereti egymást, mint egy úri családban...

Azt mertem mondani az imént, hogy a júliusi strand a mézszarvákhoz hasonlít. A szeptemberi strand pedig olyan, mint egy nagyon finom csemegekorekedés. Más területen keresve a két idő közötti különbségeket, úgy érzem, hogy főként júliusban lehet találni kint a strandon. A szeptember a — szerelem!

Hunyady Sándor.

— Két korosztályt behívtak Magyarországon. Budapestről jelenti a Rador: A lapok jelentése szerint újabb két korosztályt behívtak.

— Berlinben bemutatták Az ember tragédiáját. Berlinből jelentik, hogy csütörtökön este mutatták be először Madách Imre: Az ember tragédiáját. A színház zsúfolásig megtelt közönséggel és ott voltak a magyar kolónia tagjai, valamint Stojay Döme berlini magyar követ is. A bemutatónak nagy sikere volt.

— Borzalmas gyilkosság Miskolcon. Miskolcra jelentik: Rác Piroska 19 éves kiskiszi leányt tegnap a község határában levő kukoricásban holtan találták. Megállapították, hogy gyilkosságnak esett áldozatul és támadója szíjjal fojtotta meg, majd hájánál fogva a kukoricásba vonszolta. A gyilkossággal a leány egyik volt udvarlóját gyanúsítják, aki a bűntény felfedezése után nyomtalanul eltűnt.

— Községi jegyzők díjszába. A helygyűlés szeptember 21-i hivatalos lapban taríftát tett közzé, amely a községi jegyzőknek a hagyatéki vagy vonok leltározásáért járó díjakat állapítja meg. E szerint 4.000 lei értékig semmi díj nem jár. 4.001—5.000 lejig 5 lei, 5.001—10.000 lejig 10 lei, 10.000 leitől felfelé minden ezer lei érték után további két lei a díj.

Szeptember 23
Szombat
Tekla

Krisztus előtt 480. szeptember 23-án született Euripidész, a legnagyobb görög drámaíró. Összesen nyolcvannal darabot írt, amelyek közül tizenhét maradt fenn korunkig. Leghíresebb három darabja: Medea, Elektra és Iphigenia Aulisban, amelyek ma is játszódnak. Sok irigye volt sikerei miatt. Hetvenkét éves korában irigyei vad kutyákat uszítottak rá, amelyek szétépték.

1519. szeptember 23-án vonult be csapataival Cortez Ferdinand spanyol kalandor Tlaszkalába, Mexikó egyik fontos városába. Cortez kisebb egész Mexikót meghódította. Utját vér és pusztulás jelzi. Az aranyért sok ezer embert gyilkoltatott meg. Meggyilkoltatta Mexikó fejedelmét, az inkát is.

(—) Nem szabad az állatokat kizozni. A temesvári állatvédő egyesület figyelemzeti a közönséget, hogy az állatok kizása szigoruan tilos. Megbüntetik azokat, akik a temesvári piacokon vásárolt baromfit a lábuknál fogva és fejével lefelé viszik. A temesvári járásbírószag ezért az egyik jözsefvárosi, Fröbl-uccai lakost négy napi elzárásra ítélte.

(—) Házasságszédelgőt fogott el a rendőrség. A temesvári rendőrség őrizetbe vette Rasca Ioan harminchat éves Aradi-uti lakost, akit azzal vádolnak, hogy házasság ígéréssel kicsalta Blaj Anától ennek megtakarított huszonhat ezer lejnyi pénzét, amelyből tízezer leit a saját céljaira elköltözt. Rasca Ioan a megállapítások szerint rábírta az asszonyt, hogy hagyja el azt a férfit, akivel közös háztartásban élt. Azzal az ígéréssel, hogy feleségül veszi, megkapta az asszonytól a megtakarított pénzt. Az asszony alig néhány nap után feljelentést tett ellene és ennek alapján a rendőrség elfogta. Az ügyben megindult a vizsgálat, amelynek során megállapították azt, hogy egy ízben hasonló módon már megkárosított egy asszonyt.

(—) A jegyzői tanfolyam új tanára. Santeu Dumitru rendőrközmiszárus, akit a jegyzői tanfolyamhoz a rendőri jog tanárává neveztek ki, sok elfoglaltságára való tekintettel felmentését kérte. Helyébe Luputi Andrei rendőrségi titkárt neveztek ki a tanfolyam tanárává.

Acélsisakos ápolónők

A francia légvédelmi szolgátothoz beosztott ápolónők acélsisakot kaptak. Nem készítették ki a sisakot számukra, hanem régi katonai sisakokat osztottak ki közöttük. A legtöbb sisak, a rövid női hajviselést tekintve, túlságosan nagy volt a női fejekre. Papírral kellett kitömni őket. De, mint a „Journal” írja, „a kacérság soha nem mond le jogairól, a fiatal ápolónők azonnal felfedezték, hogy oldalra csapva sokkal csinosabb a sisak!”

(—) Széllhámosság garázdálkodnak. A Magyar Népközösség bászági központi irodája figyelemzeti a közönséget, hogy — mint már közöltük — ismeretlen egyének a Népközösség nevében is hamisított iveken különböző célokra gyűjtenek. Így legutóbb a leégett Jözseffalva javára vettek fel több helyen pénzeket. A Népközösség nevében csakis hivatalos pecséttel ellátott iveken gyűjtenek, amely gyűjtésre a helygyűlési bizottság engedélyt megadta. Az igazoló iratok nélküli jelentkező gyűjtőket a közönség adja át a legközelebbi rendőrnek.

(—) A helytartósági tisztviselők szövetségének jogi személyisége. Néhány hét előtt Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár elnökletével megalakult a temesi helytartóság tisztviselőinek szövetsége. A szövetségnek a jogi személyiség elnyerése iránti kérelmét a temesvári törvényszék most tárgyalta. A tárgyaláson Teicu Cornel dr. helytartósági főügyész megindokolta a kérelmet, mire a törvényszék a jogi személyiséget megadta.

(—) A képzőművészeti palota befejezése. A félbenmaradt képzőművészeti palota befejezéséről a helytartóságon már több ízben folyt a tárgyalás. Megállapították, hogy a palota befejezéséhez még két és fél millió leire van szükség és a helytartóság engedélyt kért a helygyűlési bizottságtól a befejezésre. A helygyűlési bizottság most hozzájárult, hogy a helytartóság a képzőművészeti palota befejezéséhez szükséges összeget jövő évi költségvetésébe fólvehesse.

(—) Vallásos konferenciák a vasutasok számára. A vasuti vezérigazgatóság Vladuceanu Victor lelkész megbízta, hogy a temesvári és craiovai kerületi vasutagazgatóságok területén a vasutasok számára vallásos konferenciákat tartson. A vezérigazgatóság ily módon kívánja a vasutasok között a vallási érületet ápolni és ébren tartani.

(—) A szobafestők csatlakoztak az építészekhez. A temesvári szobafestő, mázó és cimfestő iparosok ülést tartottak, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy testületileg belépnek az építész-céh kötelékébe. Foale Nicolae elnökölt az ülésen, a mely a céhek titkári hivatalában folyt le.

Gigli és Amerika

Beniamino Gigli, az ünnepezt tenorista, amiót a külföldi lapok megírják, a télen kis tréfényedést meg magának. Kellő átlötözésben meglent azok csoportjában, akik a newyorki Metropolitan operaház felvételi bizottsága előtt énekelni kívántak. Mefistofeleből a Dai campi, dai pra kezdetű áriát énekelte. A bizottság tagjai úgy itekeztek, hogy hangja csiszolásra szorul és még ne bocsátható a Metropolitan közönsége elé. Meg kégyezni, hogy Gigli már 1921-ben énekelte a Metropolitanban ezt a szerepet. A híres tenorist egyébként újabb nagyon megharagudott Amerikára és kijelentette, hogy nem énekel többé tengerentúli közönségnek. Barátai szerint, haragú, indokolt és ezért is hozták nyilvánosságra most a próbaéneklést.

(—) Megalakul a nyomdászok céhe. Holnap vasárnap, szeptember 24-én délelött tíz órakor tárgyaló alakuló közgyűlést a királyi helytartóság területén működő nyomdászok céhe. A munkakamara helyiségében lesz az alakuló ülés és azon nyomdászok, könyvkötők, litografusok, cinkografusok, kartonkészítők, dobokészítők, vésnőkök vesznek részt. Ez a céh lesz a törvény szerint a hetedik céhszoport.

(—) Harc a kontárok ellen. A temesvári élelmezési céhszoport vezetőségéhez újabb feljelentés érkezett, amely szerint Götter Anna erzsébetvárosi lakosnő a Mihai Gaspar-ucca 1. szám alatti ház pin celakásából kenyeret árusít, jóllehet erre hatóság engedélye nincsen. A feljelentést a városi egészségügyi hivatalhoz terjesztették fel és a kontár ellen megindítják az eljárást.

(—) Az élelmezési céhszoport tagjainak figyelmébe. Felhívják az élelmezési céhhez tartozó iparosok figyelmét arra, hogy minden olyan peres természetű ügyben, amely iparuk folytatásából ered, forduljanak teljes bizalommal a céh titkárságához, ahol ingyenes segélyt és a bíróság előtti tárgyaláson képviselést nyernek. A céhek titkári irodája: Belváros, Eugen de Savoya-ucca 18. szám, telefon 30—91.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Thurn Róbert, Zbegan Stella, Piri György, Eis Gizella, Simici Laurentiu, Burbay József, Zoldan Hers.

(—) Halálozások. Meghaltak: Pascu Ana született Pfleger hatvanhét éves, Bandu Mari született Jaruca hatvannyolc éves, Netoca Ana született David ötvennyolc éves.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGALATA:

Szombat, szeptember 23-án a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Bratianu téren levő Götze gyógyszerzertár

A II. kerületben a Maresal Joffre uton levő Schul gyógyszerzertár

A III. kerületben a Carol uton levő Keller gyógyszerzertár

A IV. kerületben a Bratianu uccában levő Diana gyógyszerzertár

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerzertár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerzertár állandó éjszakai szolgálatot tart.

Siessen

még ma előfizetni a DÉLI HIRLAP-
ra, akkor október elsejéig

ingyen

kapja a lapot, korán reggel lakására
kikezbesítve. Ha még ma beküldi

hozzánk

az előfizetési díjat, nyomban meg-
küldjük a lapot címére és október
elsejéig ingyen kapja!

1939. szeptember 24.

Itt az ősz

A péntekről szombatra, azaz szeptember 22-ről 23-ra virradó éjszaka bekövetkezett a napjegy-egyenlőség. Az éjszaka ugyanolyan hosszú volt, mint a nappal. Ez a körülmény jelenti a csillagászati őszi beköszönését. Az ősz eljövételét azonban más jelek is mutatják. Az énekes madarak már két hét előtt déli tájakra vándoroltak, a rétek füve fakul, a fák lombja sárgul és lehull, a levegő lassankint lehül, az esték korábban, a reggelek pedig egyre későbbben köszöntenek ránk. Itt az ősz, a természet haldoklása. A sok virág, amely kora tavasztól gyönyörködtette a szemet, elfonynyad, elhervad. Az ősz tulajdonképpen a tél előhímöke. Figyelmeztető: nemsokára jön a dér, a zuzmara, a fagy, a jég, a hó, a hideg. Őszkor jelentkezik már a tél gondok. Az ősz a szomorúság, a vigasztalanság évszaka, mert tudjuk, hogy utána következik a tél, a dermedtség. Télen a zimankót inkább elviselhetővé teszi a remény, hogy következik a tavasz, a természet újjáéledése. A tél minden zordsága mellett is igéret. Az ősz pedig enyhébb a télnél, mégis lemondás, szomorúság, melábul.

(—) A református nőszövetség templomi ünnepélyének műsora. Közöltük, hogy a temesvári református nőszövetség holnap, vasárnap, délután hat órákor a református templomban vallásos ünnepélyt rendez. Ennek műsora a következő: 1. 101. dicséret 1—2. vers. Eneklí a gyülekezet. 2. Imádkozik Ajtay Gábor. 3. Bach J. S. Noked zengek. Orgonakísérettel éneklí Zöld Zoltán. 4. Igéihirdetés, tartja Nits István. 5. Szép honom, otthonom. Eneknégyes. Előadják: Gebei Lidia, Zöld Zoltánné, Katona Péter és Kovács Imre. Orgonán kíséri Zöld Zoltán. 6. Költőmémóriából előad Illésné Sas Jolán. 7. Chopin: Nocturno és Grieg, norvég bölcsődal. Hegedűn előadja Movrin József, orgonán kíséri Zöld Zoltán. 8. Gyülekezeti ének. — Adományokat a szegények segélyezésére elfogad a református nőszövetség.

(—) Dettai bankigazgató halála. Dettán ötvennégy éves korában meghalt Rieszter József nyugalmazott adóhivatali főnök. Rieszter nyugalmazása után közigazdasági téren működött és bankigazgató volt. Halálát özvegye, három gyermeke és nagy rokonsága gyászolja.

(—) Részeg ember halála a Dunában. Az Al-duna mentén fekvő Lupkova községbeli Munteanu Dumitru ötvenkét esztendőes gazda néhány nap előtt részeg fővel csónakba ült, hogy megtátogassa a Duna jügoszláviai oldalán fekvő Dubro községben férjén levő lányát. A részeg ember azonban a csónakból kiesett és a Dunába fulladt. Holttestét a víz most kivetette.

(—) A magántisztviselők céhének közgyűlése. A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak temesvári céhe meghívja kartársait az október elsején tartandó rendkívüli fuzió közgyűlésre, amely délelőtt féltíz órai kezdettel a céh helyiségében, Belváros, Eminescu uca 5. szám, első emelet, megy végbe. Kéri a céh tagjait, hogy a fontos közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

(—) Légvédelmi tanfolyam köztisztviselők számára. Hétfőn, szeptember 25-én, délután a Gyárudvar-vendéglő nagytermében a köztisztviselők számára újabb légvédelmi tanfolyam kezdődik.

(—) Minta menedékek. A kereskedelmi iskola közelében lévő térségen tegnap a városi mérnökség emberei sáncok és árkok ásását kezdték meg. A munkások Ciurceu Vasile városi főmérnök utasításai alapján bombatámadások idején használható menedékek mintáját készítik. Ezek mintájára olyan háztudajdonosok, akiknek kertjük és udvaruk van, a maguk és hozzátartozóik számára csinálhatnak majd menedékeket.

LEGUJABB

Ha Anglia és Franciaország nem köt békét, Németország megkezdheti a totális háborút

A Popolo d'Italia párisi tudósítása szerint Franciaországban az a vélemény, hogy ha Anglia és Franciaország nem kötnek békét, akkor Németország megkezdheti a totális háborút a nyugati fronton.

Aachen környékén hatalmas csapattesteket vontak össze. Az előkészületeket maga Brauchitsch vezértábornagy vezeti. A hadállások mögött tartózkodik a német légiflotta 80 százaléka. Ha te-

hát Franciaország és Anglia olyan cselekedetet kezdeményez — írja a Messagero —, amely jóvátehetően következményekkel jár, úgy számolnia kell azzal, hogy Németország valóban megindítja totális háborúját a nyugati fronton is. Addig pedig a német vezérkar utasítása szerint egyetlen csapattest sem támad a nyugati arcvonalon. (Dunaposta.)

Vorosilov Berlinbe utazik

A berlini lapok értesülése szerint újabb német bizottság utazik Moszkvába és a bizottságnak több katona-tagja is van. Híre jár, hogy Vorosilov, a szovjetkormány hadügyi népbiztosa, a német bizottságok látogatásának viszonzásul a közeljövőben Berlinbe utazik.

A látogatásra előreláthatólag október első napjaiban kerül sor. Vorosilov nemcsak Berlinben tesz látogatást, hanem megtokinti Németország nevezetesebb katonai intézményeit is. (Dunaposta.)

Magyar csapatok nem lépték át a lengyel határt

A Popolo di Roma pénteki számában azt a jelentést közli Körösmező határmenti magyar községből, hogy a határon túl levő Siankiban történt erőszakos események következtében a magyar csapatok átlépték a lengyel határt, hogy fenntartsák a rendet és elhárítsák az újabb verontást. Siankinak és szomszédos vidékének magyar részről való megszállását az emberi együttérzés sürgős gondossága tette szüléssé és az csak átmeneti jellegű.

Ezzel a hírről kapcsolatban magyar hivatalos helyen közlik, hogy a Popolo di Roma fenti híre tévedésen alapul.

Magyar részről csapatok egyáltalán nem lépték át a határt.

A magyar csapatok már eleve szigorú parancsot kaptak, hogy a határ mentén mindenféle beavatkozástól tartózkodjanak és a határt semmi körülmények között ne lépjk át.

A Giornale d'Italia szintén Körösmezőről olyan jelentést kapott, mintha Magyarországra sok lengyel katona és nagyobb mennyiségű lengyel hadianyag érkezett volna. Ezzel szemben megállapítják, hogy a lap tudósítójának adatai nem helytállóak. (Dunaposta.)

A nyugati fronton csak tüzérségi tevékenység folyik

Párisból jelentik: Félhivatalos körökben kijelentették, hogy péntekre virradó éjszaka a Rajna és a Mosel közötti vonalon nem történt semmi jelentős esemény. Az elmúlt napon tüzérségi tevékenység folyt, egyébként minden változatlan. Francia részről hangsúlyozzák, hogy a német távirati

ügynökségnek az a híradása, amely szerint a németek több francia repülőgépet és három kötött léggömböt a legutóbbi támadás alkalmával lelőttek, nem fedi a valóságot. Valószínűnek tartják, hogy a németek a háború kitörése óta előtt francia gépek számát tüntették fel.

A német sajtó elismerően ir Calinescu miniszterelnökről

A Deutsche Allgemeine Zeitung Calinescu Armand miniszterelnök tragédiájáról a következőket írja: Németország őszintén sajnálja annak az államférfiúnak a halálát, aki épp az utóbbi időben olyan kitartóan dolgozott a német-román kereskedelmi kapcsolatok megjavításán és azon fáradozott, hogy Románia minden irányban fenntartsa a korrekt semlegességét.

A Berliner Börsenzeitung szerint a tragikus

esemény szoros összefüggésben áll a zavaros európai helyzettel.

A Völkische Beobachter rámutat arra, hogy Németország elsődrendű érdeke volt, hogy Calinescu miniszterelnök semlegességi politikája érvényesüljön. Gigurto miniszter, aki jelenleg Berlinben tartózkodik, nyilatkozatot adott Románia semlegességéről a lap munkatársának.

— Rendkívül fontosnak tartom — mondotta, — hogy kisebb országok semlegességük megóvása érdekében a nekik megszabott úton járjanak és a legalkalmasabb módszereket alkalmazzák. A mai Romániának semmiesetre sem szándéka, hogy a viszályba belekeveredjék. Nincsenek politikai követelése és jelenlegi politikai helyzetével meg van elégedve. A délkelet-európai békés fejlődés érdekében valamennyi balkáni állam és különösen a Balkánszövetség tagjai ugyanazt az álláspontot foglalják el.

Légítámadás Varsó ellen

Kaunasból jelentik: Csütörtökön Varsó ellen légítámadást intéztek a németek. Lipinszky tábornok, Varsó egyik védője ma rádióban közölte, hogy a lengyel léghárítók négy német repülőgépet lelőttek. A Modlin erőd védői ugyancsak folytatják ellenállásukat.

SCALA

Vasárnaptól kezdve.

JEAN GABIN

szuperfilmje

ACSÁBITÓ

A legszebb szerelmi történet a legjobb francia színésszel
METRO JOURNALVasárnap délelőtt
6 órakor„Három a kislány”. Petrovits, Paul Hörbiger, Maria Andergast
Nemzeti gyász miatt a mai előadás elmarad

A kigyók halála

Írta: BALINT GYÖRGY

Mikor utoljára léptem be a londoni állatkert hullóházának titkoszobáira, kék-zöld fényei közé, Európára már nem volt messze a háborútól. London járólói mind feszültebben figyelték a parkokban az óvóhelyek építését és a néma rikkancsok nyakában izgalmakat hirdettek az újságplakátok. Az óriási város higgadt volt, mint mindig, szótlanul és határozottan készült a veszélre. Sokat ültem a nagy parkok zöldjében, újságokkal a kezemben.

Ha a feszültség már nagy volt, el mentem az állatkertbe. Megnéztem a pondaát, a fekete-fehér foltozott libeti óriási macskát, az angol gyerekek kedvencét. Sokat időztem a pingvinnél, melyek komolyan álldogáltak fekete frakkban, szelíd fehér pocokból és halban és bölcsen vitázták meg a helyzetet. Felkerestem az orangutánokat, a gorillákat, a csimpánzókat, eltűntem a fejlődés furcsa játékán. És felvettem a kérdést, hogy jobb-e így nekem? El dögöltem a szelíd oroszánokkal szemben egy pudon helyet egy kis emléktábla szövege szerint egy Robertson nevű úr alapított barátságának, Jacknek, aki tízénhét évig élte a ketrében a nyugateurópai oroszánok eseménytelen életét. Végül a hullóházba mentem, misztikus házukba, a csend és a modulatlanság házába, a zavartalan, fülledt béke otthonába. Sokáig néztem a nehéz nevű kigyúkat és gyíkakat. Egyesek visszazökkentek köveik és páfrányaik közül, félgyínyt, ferde szemmel. Az óriáskigyút különösen szerettem.

Nem osztom az legtöbb ember kigyó-izonyúban, csodálatosan szépek találok a kigyók ősi egyszerű vonalát és lassu, zmos hullámzását. Az óriáskigyó egyszer sőtára indult hatalmas tartályában. Lassan, végtelenül lassan lömpölygött előre, mint valami természeti folyamat. Feje már rég a célhoz érve pihent, amikor a farka elindult. Hipnotikus erővel hatott a lassúsága, a kényelemszeretete. Lomha hullámai meggyőzően hirdették, hogy semmi sem sürgős. És ezt az állapotot irtották ki a háború első hetében. Almatag ázsiai óriás volt, semmi köze sem volt Európához és az európai konfliktushoz. Biztosan tudom, hogy nem voltak területi igényei és még a presztizs-szempontokat is megvetette.

Egyszer egy hónapban ebédelt, azután harminc napig emésztett a melegben. Mi köze volt a háborúhoz, melyek ő lett egyik első áldozata? És mi köze volt hozzá a többi hullóház, a vén krokodilusoknak, melyek örökké pislantnak egyet keleties szemükkel; a csörgőkigyóknak, melyek már régen lemondtak a csörgésről és a kobráknak, melyek csak akkor mérgeznek, ha nagyon éhesek és akkor sem tömegeket.

A kérdésekre nincs felelet. Epügy azt is kérdezhették, hogy kivégzése után mennyi idővel vete észre a lassu óriáskigyó, hogy már nem él? Az ilyen kérdések természetesen feleslegesek és valljuk meg, fontosabb kérdésekre sem találok e napokban feleletet. Egy bizonyos: Julian Huxley-nak, a londoni állatkert nagy, tudós igazgatójának fájhatott a legjobban, hogy közbiztonsági okokból ki kellett iratnia hullóházát. A londoni állatkert a világnak nemesek leggazdagabb, hanem leghumánusabb állatkertje is. Ott tették meg mindig a legtöbbet azért, hogy a fogoly állatok jól érezzék magukat.

Tragikus véletlen, hogy éppen ott történtek az első preventív állatkivégzések. Kevesen irták meg az állatok többségét több vonatkozással, mint Julian Huxley, Finére, Aldous Huxley, talán egyszer majd finom és fanyar szatírárt ír erről a szomorú helyzetről. Addig is emlékezzünk meg szeretettel a kiirtott kigyúkról. Nem illik hozzájuk annyi pátosz, mint az oroszánokhoz, de egyszer talán ők is kapnak majd egy kis emléktáblát a Zoo egy padján.

Statistikai irodák létesülnek a megyékben és városokban

A temesi helytartóságon tegnap értekezlet volt Marta Alexandru dr. elnöke alatt. Az értekezlet megvitatta a prefekturák és a városok által létesítendő statistikai irodák felállításának ügyét. Kimondta az értekezlet, hogy a megadott utasítások szerint a statistikai irodákat minél előbb megszervezik és működésbe hozzák. Azután megbeszélték a mezőgazdaság mozgósításáról szóló törvény rendelkezéseit. Clupe Georgehe dr. vezértitkár ezzel kapcsolatosan szükségesnek mondotta az őszi vetőmag biztosítását. Elhatározták, hogy az erre vonatkozó intézkedések megtörténnek. Ugyancsak biztosítják a szegényebb sorsú lakosság számára a szükséges téli tüzfűt is. A hét éven alóli gyermekeknek légvédelmi szempontból folyó összeírását a helytartóság területén folytatják. A prefektusok, polgármesterek és a vezérfelügyelők azután jelentést tettek a közigazgatási helyzetéről.

SPORTESEMÉNYEK

Közel negyven esztendővel ezelőtt alapították a Davis Cup teniszdíját

A Davis Cupéért 1900. óta küzdenek a tenisz nagy- és kishatalmai. A 40 esztendő alatt csak hat ízben, 1901-ben, 1910-ben, valamint a világháborús négy év alatt 1915–1918-ban nem mérköztek érte az európai és tengerentúli tenisz nagyságok.

Két csoportban szókták lebonolyítani a mérkőzéseket. Van európai és tengerentúli csoport. A két csoportban kiesési rendszer szerint mérkőznek a csapatok és a két csoport győztese a csapatközi döntőben küzd meg egymással. Az elmúlt év győztes nemzete nem kötele a mezőnyben játszani, hanem ugynevezett kihívásos döntőt játszik a csoportközi döntő győztesével.

A Davis serlegét eddig az elmúlt 40 év alatt mindössze 4 nemzetnek sikerült elnyerni. Amerika 12 ízben, Anglia 9 ízben, Ausztrália 7 ízben és Franciaország hat alkalommal volt a büszke cím birtokosa. A kihívási fordulóban sem jutott ki-

lűk csak Belgium és Japán. A kihívási fordulóba jutott, de ott veszített Amerika 15, Anglia 7, Ausztrália 7, Franciaország 3, Belgium és Japán 1-alkalommal. Csak hat egymás után következő évben (1928–1933) játszották a mérkőzést salakpályán Párisban, — egyébként mindig füfipályán bo nyolították le a kihívási döntőt. A legtöbb résztvevő 1928. és 1933-ban volt, 1934. év óta a résztvevők száma korlátozva van. (A résztvevők számára védőt nem számították be.)

A mostani győztes Ausztrália 1907–1909 években, valamint 1911., 1914. és 1919. években megnyertese volt a serlegnek. A serleg most ismét hozzájuk, az ötödik világészbe vándorol és mivel a kihívási döntőt mindig a védő országában játsszák a nagy utazási távolság miatt óriási feladat lesz az ausztráliaiaktól visszahódítani.

Kijelölték a Balkán-játékokra induló román csapatot

Az atlétikai szövetség a Balkán-játékokra véglegesén a következő csapatot állította össze: 100 m.: Cristea, Moinea. 200 m.: Cristea, Coracu. 400 m.: Iordache, Ludu. 300 m.: Kiss György, Talmacu. 1500 m.: Kiss György, Radu Ionita. 5000 m.: D. Cristea, Radu Ionita. 10.000 m.: D. Cristea, Gáll. Magasugrás: Iost, Stoichitescu. Távolugrás: Stoichitescu, Moinea. Hármassugrás: Calistrat, Kreisel. Rúdugrás: Eilhardt. Súlylökés: Gurau, Schullery. Görög diszkoszvetés: Havaletz, Gurau. Szabad diszkoszvetés: Havaletz, Schullery. Gerey: Vámanu. 400 méteres gát: Kiss L., Maesciuc. 110 méteres gát: Maesciuc, Kiss L. 3000 méteres akadályverseny: D. Cristea, R. Ionita. Tízpróba: Maesciuc, Kreisel. 4x100 méteres váltó: Moinea, Cristea, Rosu, Coracu. 4x400 méteres váltó: Kiss György, Iordache, Ludu, Lazar. Balkán-váltó: Kiss György, Iordache, Rosu, Cristea. Tartalékok: R. Popescu (diszkoszvetés), Z. Dragomir (rúdugrás). A csapat csütörtökön, szeptember 28-án indul el Constantából Athén felé.

A futballbírók csak tényleges kiadások megtérítését kérhetik

A labdarúgószövetség elnöki ülése, mint jelentették, megszüntette a bírók és szövetségi kiküldöttek részére megállapított átalányösszegeket és arra kötelezte őket, hogy csak tényleges költségüket számítsák fel az egyesületeknek. A szövetség elnöksége ezzel kapcsolatban szigorú büntetőzáradékot is hozott, amely szerint mindazon bírókat, akik tényleges költségeknél többet vagy a régi átalányösszegeket számítják fel, örökre kizárják a szövetség kebeléből, ami egyet jelent sportműködésük végleges betiltásával.

Joe Louis megvédte világbajnoki címét

Szerdán este 50 ezer főnyi közönség jelenlétében tartották meg a Joe Louis—Bob Pastor nehéz sulyú világbajnoki öklövív mérkőzést, mely 20 menetre volt tervezve. A néger világbajnok, Joe Louis azonban a 11-ik menetben oly hatalmas ütést mért ellenfele állára, hogy az csak öt perc múlva tért magához. Joe Louis továbbra is világbajnok maradt.

Sporthírek mindentelől

Rövidesen lezárul a Praszler-Szadovszky ügy. A Juventus két felfüggesztett játékosra kijelentette, hogy ők annak idején hajlandók voltak játszani a Ripensia ellen, ebben azonban játékosáruk akadályozták meg. Fővárosi sportkörökben híre jár, hogy a Juventus megkegyelmez mindkét játékosnak, úgy, hogy azok nemsokára szerepelni fognak csapatuk mérkőzésein.

A román szövetség megfigyelőt küld a budapesti magyar-német mérkőzésre. A jelek szerint az október 21-én és 22-re tervezett román—magyar válogatott mérkőzést minden körülmények között megtartják. A román szövetség ezzel a tervvel foglalkozik, hogy megfigyelőt küld ki a budapesti mérkőzésre, aki főleg a magyar csapat játékát figyeli meg.

Elutasította a szövetség a NAC kártérítési igényét. A sok port felkavart Spielmann-ügy valószínű rendezése következtében a NAC vezetősége átiratot küldött a szövetségnek, amelyben 700 ezer lej kártérítési összeg megfizetését kéri az UDR-től. A szövetség megállapította, hogy a nagyváradi egyesület az ügyvel kapcsolatban nem érte ilyen nagyszámú károsodást, éppen ezért a kártérítési kérelmet elutasította. Ezenkívül a szövetség határozatában kimondotta, hogy amennyiben Spielmann jószántából nem hajlandó visszatérni Nagyváradra, a szövetség semmiesetre sem kötelezheti erre.

Sport-Foto-Optic
A legolcsóbb sportcikkék és azok javítása.
A. M. Mülley-né
TIMIȘOARA
I., Strada Solderer 11. sz.

Hét gólt rugott a magyar válogatott az FTC-nak. A németek ellen készülő magyar válogatott labdarúgócsapat szerdán kétkapus edzést tartott az amatőr FTC ellen, amelynek összesen hét gólt rugott. A gólok közül Sárosy dr. négyet, Kincses kettőt és Zsengellér egyet szereztek. A magyar válogatott a következőkkel összeállításban játszott: Tóth — Pákozdi, Bíró — Szalay I., Sárosy III., Szalay III. — Kincses, Sárosy dr., Zsengellér, Dudás, Gvet-vay.

Rádió

SZOMBAT, SEPTEMBER 23.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12: Időjelzés. 12.03: Könyvnyű zene. 13: Időjelzés, sporteredmények. 13.05: A Predescu zenekar játszik. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időszéri közlemények. 18: Országőrök órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Előadás. 19.17: A rádió zenekara játszik. 20: Előadás. 20.15: A hangverseny folytatása. 20.40: Román népdalok. 21: Rádió posta. 21.15: Tánclémezek. 22: Hírek. 22.25: Hanglemezek. 22.40: Kuba! zene hanglemezekről. 23: Hírek. 23.15: Hangverseny. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. (Állandó műsorszámok hétköznapokon). 7.45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek utána étrend. 11: Hírek. 11: Harangszó. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 15.30: Hírek. 16: Piaci árak, élelmiszerárak. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés. 20.15: Hírek. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.40: Hírek idegen nyelveken. 1.05: Hírek.

Budapest I. 11.15: Ifjúsági rádió. 11.45: Felolvasás. 13.10: Endre Béla énekegyüttese. 14: Művészlemez. 17.15: Harangszó. 18.15: A Rádió Szalónzenekara. 19: Műszaki tanácsado. 19.20: Hangverseny. 19.45: Szarvasbögés. Hangfelvétel. 20.25: Cigányzene. 21.10: Vidám tarka est. 23: Melles Béla zenekara. 24: Tánclémezek.

Budapest II. 19.25: Mezőgazdasági félóra. 20.30: Drávamelék. Felolvasás. 21: Hírek. 21.20: Wagner: Walkür. 21.55: Vadászpuskával a brazilai őserdőben. Felolvasás. 22.20: Melles Béla zenekara. 22.45: Időjárásjelentés.

KÖZGAZDASÁG

Még szombaton is feladható a nagykereskedők bejelentése

Milyen adatokat kell feltüntetni a minisztériumhoz jutandó vallomásban?

Az új árdragítási törvény értelmében a nagykereskedők haladéktalanul tartoznak készleteiket bejelenteni. Az Argus közlése szerint a bejelentés postára adásának utolsó napjai: szombat, szeptember 23. Tehát a fővárosi lap — amelyet közgazdasági kérdésekben illetékesnek kell tekintenünk —, az új ugynevezett „szabad” napokat veszi a három nap kiszámításánál, ami azt jelenti, hogy a közszükségleti cikkeket tartalmazó rendelet megjelentési napja és a postára adás napja között három szabad napnak kell lennie.

A nagykereskedők —, akik pénteken a jelentést nem adták postára — ezt a szombati napon feltétlenül tegyék meg, mert nem valószínű, hogy a

határidőt meghosszabbítják. A jelentést: a Miniszterul Economiei Nationale címérs kell elküldeni, de természetesen csak azon cikkekre nézve, amelyek közszükségleti cikkeknak nyilvánítottak. Bejelentendő: a raktáron, a lerakatoknál, üzletben, vagy vamlolás alatt van. A bejelentés a következő adatokat tartalmazza: 1. Az áru neve. 2. Milyen minőségben tartja azt a kereskedő? 3. Súlyegység (kg., liter, méter, drb.) 4. Honnan származik az áru?

A bejelentésre kötelezett nagykereskedő azt az árut is tartozik bejelenteni, amelyet kicsinyben ad el. Bejelentés alá kerül a rendelkezben felsorolt áruk, akár mint nyersanyagok, fegyvertárgyak és készárúk.

— A címzett nem fogadta el. A constantai költőben tíz nappal ezelőtt öt vagon dohányt raktak be, amely hajón érkezett Istanbulból az Itrak török cég részéről a Polskyevo Monopoli, a varsói monopolgazgatóság címére. Az öt vagon szerdán rendben visszajött, holott eljutott Varsó határáig. A jengyel monopolgazgatóságnak azonban egyéb dolga lehet, mint az illatos, finom török dohány átvétele és nem ment az árúért. Frontokon és bombázott területeken visszafutott az öt vagon dohány a román határra, anélkül, hogy valaki is megdöszmálta volna az értékes szállítmányt. A török cég kérte, hogy ismét rakják hajóra és küldjék neki vissza, Csunya háborus világ, amikor már dohánnyozni sem akarnak az emberek.

— Uj köteléki vasuti díjszabás a külföldi államokkal. A CFR vezetősége október 15-re felmondta a köteléki díjszabásegyezményt a következő államok vasutaival kapcsolatban: Németország, Magyarország, Jugoszlávia, Bulgária, valamint a Jengyel vasutakkal kapcsolatos összes speciális meg egyezéseket. A CFR vezérigazgatósága eme államokkal kapcsolatos teheráruforgalomban új díjszabást készített, amelyet a napokban fognak nyilvánosságra hozni. Október 15-től kezdve az új köteléki díjszabás lép érvénybe.

A mezőgazdasági mozgósítási törvénynek hatályba lépése

A napokban közzétett mezőgazdasági mozgósítási törvényhez a minisztertanács a hivatalos lap folyó hó 20-iki számában azt a határozatot tette közzé, hogy a törvényt szeptember 16-iki hatállyal életbelépteti. A sürgős életbeléptetés indokál a minisztertanács jegyzőkönyv kiemeli, hogy a koncentrációk tartamára úgy a kint levő termények betakarítása végett, mint az őszi mezőgazdasági munkák elvégzése végett a rendkívüli intézkedések életbe léptetése közérdekből szükséges. A mezőgazdasági mozgósításról szóló törvény bejelentési kötelezettségeire nézve a földművelési minisztériumban azt a felvilágosítást adják, hogy miután a gazdák a korábbi rendelkezések értelmében már adták be kérvényeket megfelelő személyzet iránt, ezek a kérvények nem veszítették el hatályukat. A folyó évre tehát csak azok adják be kérvényeiket, akik ezt a korábbi rendelkezések értelmében még nem tették.

— Rongyhulladékok szállítása. A vasut vezérigazgatósága rendelkezéseket adott ki a rongyhulladékok szállítására nézve. Elsősorban elrendelték, hogy a feladó és címzett nevé olvashatóan kell írni és a szállítólevélhez a forgalmi engedélyt csatolni kell. Mindez a pénzügyigazgatóság szempontjából, hogy a forgalmi adó lefizetését ellenőrizni tudják. Egy másik rendelet megállapítja, hogy ezt az árut fertőtlenített zsákokban is feladják, ami a korábbi tilalomba ütközik. Az állomásfőnökök ellenőrizni tartoznak, hogy a rongyhulladékok ne kerüljenek régi és fertőtlenített zsákokban feladásra. A zsákokon rajta kell lenni az egészségügyi hatóság bélyegzőjének, amely igazolja a fertőtlenítést.

A cukorforgalmi adó ellenőrzésének új rendszere

A pénzügyminisztérium megváltoztatta a cukorforgalmi adója lefizetésének ellenőrzését. A jövőben az ellenőrzés nem fog kiterjedni a nagyvanyi és kicsinybeni kereskedőkre, hanem az gyárban történik a termelésnél. Az ellenőrzés háromszoros lesz. Először is a gyárba állandó termelési ellenőrt helyez ki a pénzügyigazgatóság, aki a műszaki adóellenőrrrel együttesen ellenőrzi a mérleget, a csomagolást és a beraktározást. A mértékhatóság hivatal cukorgyári mérleget a jövőben csak a pénzügyi közeg jelenlétében hitelesíthet. A gyártási mennyiség ellenőrzése a melasz tartályokba helyezésétől történik. A gyáraktól félkilométeres körzetben nem létesíthető cukorraktár, minden zsák a gyár bélyegzőjével látandó el, úgy amint az eddig a ládáknál történt. Ejjel után egyáltalában nem, az esti besötétedés beálltával csak kivételesen lehet mérlegelni.

— A bányási gabonapiac helyzete továbbra is esend. A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 430 lei, tengeri 430 lei, korpá 320 lei, új zab 380 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 820 lei, lenecsé 600—700 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, löheremag 210—220 lei, lucernamag 300 lei százkilónként.

A DZSUNGEL

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

Fürdő után gyorsan felöltözött és kiment a fedélzetre. Odátámaszkodott a hajókorláthoz és teli tüdővel, remegő lélekkel szivta be magába a gyönyörű reggelt. Közben messzire kalandoztak gondolatai...

Amikor Angliából feledést keresve elindult a kontinens nagyvárosainak megtekintésére, igazán nem gondolt volna arra, hogy alig pár hónappal később India felé hajózzon. De örült, hogy erre az útra elindult. Elsősorban is egészségének többletét használta, mint a nagyvárosok éjszakai élete és másodsorban a feledéssel kapcsolatos célját is jobban elérte. Akár a többinek, neki is meg volt a pontos és szigorú munkaterve, amely erejét erősen igénybe vette és idejét nagyon lefoglalta. Csak ritkán maradt ideje, hogy önmagára és a vele történetekre gondoljon.

Nagy enyhülést szerzett számára Welton társasága is, aki pompás utitársnak, megbecsülhetetlen barátjának bizonyult. Állandóan jó hangulatban volt, akár övig meztelenül és nyakig piszkosan a gépek között bábált, akár hosszú lábait óvatosan maga alá húzva, a fedélzet egyik székében hevert és a napi munka után whiskyjét szopogatta. Mindig ugyanaz a jókedve, megingatathatlan jó hangulata volt és újfajd, szinte gyerekes örömet érzett minden fölött, ami új...

És ösztönyszerűen Ronald egészen hozzá idomult. Visszanyerte lelki egyensúlyát és csak ritkán történt meg vele az, ami ma reggel, hogy e ábrándozzon és töprengő gondolatai visszakalandozzanak a múltba. Mert most, amint ott állott a korlát mellett, kibámult a végtelen tengerre és nekifordította homlokát a langyos szélnek, hogy felfodrozza a haját. Most egy percre ismét eszébe jutott minden, az elmúlt hónapok minden fájdalma, keserősége és értelmetlen sorsfordulata.

Szép és fiatal, talán kissé lány arca most férfias lett, kemény és jellegzetes vonalakkal, markáns

26

arcóval. Az a gyermekszerű szelidség, amely Angliában még annyira jellemezte, teljesen eltűnt arcáról. Komoly nyíltság tükröződött vissza vonásairól, majdnem rózsaszínű arcbőre napbarnított lett. Szemei nyugodtak voltak és tiszták, csupán szája szögletében húzódtott meg alig észrevehetően egy fájdalmas mosoly, amely most is ott volt ajkai szélén, miközben mintegy öntudatlanul messzire elábrándozott.

Hiába! Visszanyerte a kedvét, megsokszorozta erejét és a fiatalemberből férfi lett. Csak őt nem tudta elfelejteni és nem fogja tudni elfelejteni — ezt érezte a szíve legmélyén lelke minden rezdülésével — sohasem...

Gyakran jelent meg előtte a képe álmatlan éjszakákban és napokig kínozta az utána való oltathatatlanság, szomjas vágyakozás. Sokszor igyekezett magát visszahelyezni gondolataiban az elmúlt szép időbe és egy percre sem hitte, hogy ez a mostani állapot végleges lehet, hogy őt tényleg ne lássa többet és felőle ne tudjon meg most már semmit. Mert az idő és a távollét nemhogy elidegenítette vagy megkönnyítette volna, de egyre növelte a vágyát és lelke mélyén már százszor megbocsátotta Lilyannak azt, amit tett.

Azonban nem sokáig ábrándozott, hanem gyorsan összeszedte magát és munkához látott. Dühösen, eszeveszten kezdett dolgozni és rövid félóra alatt már el is felejtett mindent, csak dolgozott és dolgozott. Eppen jól alakult, hogy ma este és éjszaka Welton is helyettesítene kellett a parancsnoki feladatban. A jópajtos ugyanis nem tudott ellentámaszot adni egyedül főnökjének, a szép nőnek. Déltűn kikötöttek egy kis gvarmaton és ott tettek szert egy bájos utitársnőre. Európai volt a nő, olasz lehetett és Indiába igyekezett. Állítólag valamilyen nagybácsijához, aki katonatiszt volt az indiai hadseregben. Welton természetesen azonnal felvette a hajóra, hiszen csak egy napról volt szó, mert másnap már — az utiterv szerint — megérkeznek Karacába. az Indus torkolatához, ahonnan a nő vasúttal tovább tudott utazni India belsejébe, a nagybácsija állomáshelyére. Welton saját lakosztályát bocsátotta a csinos, körülbelül 26—28 éves nő rendelkezésére, akinek még mindig fiatal és üde arca — ami rendkívül érdekessé tette — egy hosszú és mozgalmas mulc jellei voltak láthatók. Nyomban hozzáfogott,

természetesen az udvarláshoz, szokott jókedélyével és kifogyhatatlan lelkesedéssel udvarolt és úgy látta, hogy nagyobb siker reményében, mert amint alkonyodni kezdett, valósággal kisdíákos lábán kérte meg a barátját, hogy helyettesítse az éjszaka a fedélzeten.

Ronald, bármilyen hangulatban volt is ma, nem tudta megállani, hogy el ne mosolyodjon:

— Csak egészen nyugodtan, kedves barátom...

Welton derült arca hirtelen elkomolyodott és így szólt:

— De ha talán ön óhajtaná öngyásága kegyeit, úgy én szívesen...

— Nem, nem — volt a gyors válasz — hiszen tudja, hogy egyelőre nem szeretem a nőket és kerülni szeretném társaságukat. Csak rajta és ne zavartassa magát.

— Ön igazán olyan kedves...

Welton erre kihúzta magát, tenyerével néhányat simított és rántott a kabátján, majd elszántan indult a kajút felé. Előbb azonban beszélt a konyhába és gondoskodott a vacsoráról, hozzá természetesen pezsgőről és a hozzá szokásos egyéb édességekről, amelyek annyira kedveltek minden nő előtt. Mindez ezzel sem tévesztette el hatását, mert Beata — így hívták a csinos kis nőt — éjjel után két óra tájban, amikor erre sor került, megelégedetten jegyezte meg:

— Valóban maga végtelenül kedves, nagyon rég nem éreztem magamat ilyen jól és nem töltöttem el ilyen kellemes és ilyen kedves társaságban egy estét...

— Ez azt jelenti, hogy talán vége már és szeretne lepihenni — kérdezte a férfi ijedten.

— Nem, legyen nyugodt.

— Ha esetleg le akar pihenni, csak szóljon, én addig magára hagyom, de azután ugy-e megenyegedi, hogy visszatérjek és őrizzem álmait?

A nő mosolyogva simogatta meg a vállára hajló férflifejét. Ott ültek egy pamlagon, mellettük kis asztalkán félig tele pezsgősüveg, az asztalka mellett üres üvegek sorakoztak.

(Folytatjuk)

Uj adatok, Anglia Németország és Franciaország légi erejéről

A ballonok nagy szerepe. — A lengyel háboru tapasztalatai. — Föld alá kell építeni a repülőgépek hangárokát

A mostani háboruban különös fontossága van a légi haderőnek. Ismernünk kell tehát Németország, Anglia és Franciaország légi haderejét, ezeknek lehetőségeit a földrajzi helyzettel kapcsolatban, képességeit a támadás és védekezés tekintetében, légi taktikájukat és harci módszereiket.

A hivatalos statisztikák alapján közzük az egyes országok légi haderejét, természetesen azonban ezek az adatok nem véglegesek, hiszen a repülőgépgyártás az utóbbi időben mindenütt fokozódott, különösen az elmúlt két esztendő alatt.

NÉMETORSZÁG LÉGI FLOTTAJA

1934-ig alig volt német aviatika, mert a versaillesi szerződés megtiltotta a légihaderő fejlesztését. Azóta azonban a helyzet megváltozott, Németország óriási fegyverkezésbe kezdett, minden tekintetben, tehát a légi fegyverkezés terén is. 1935. április havában két repülő vadász eskadron létesített. Ez volt légi haderejének alapja. Ettől kezdve Göring marsall vezetése alatt a német aviatika nagyot fejlődött. Egymásután készültek a német gyárakban a bombavető és vadászgépek százai, úgy hogy 1938 év végén Németországnak már három ezer repülőgépe volt.

E gépek felét 1936—37-ben, felét pedig 1938-tól kezdve készítették. Szakértők szerint a múlt évben Németországban 12.000 munkás dolgozott a repülőgépek gyártásánál, ami nem kevesebb, mint hétfélmillió munkaórát jelent.

A havi termelés 1938 végén körülbelül 350—400 repülőgép és ezer repülőgépmotorra emelkedett. Az 1939. év repülőgépgyártásáról nincsenek adatok, de minden jel arra vall, hogy a gyártás irama oly hatalmas lendületű volt, hogy az 1938. évi termelésnek legalább kétszeresét érték el 1939-ben.

Milyenek a német gyárakban készült repülőgépek? A legújabb típusu, legmodernebb bombavető és vadászgépek — mint a Messerschmidt B. S. 109, a Heinkel III, a Dornier Do. 17, a Heinkel HE. 170, a Junker stb. négy-öt száz kilométeres sebességgel repülnek óránként. A bombavető gépek teherbírása 800—2000 kg., tehát ennyi súly bombát vihetnek magukkal.

A FRANCIA HADI-AVIATIKA

1934—1937-ig a francia repülőgépgyártás válságban volt. Ez kivülágik a következő adatokból: 1934-ben 1650 francia repülőgép állt szemben a semmivel egyenlő német légi erővel.

1935-ben a gépek száma 1250-re zuhant, 1936-ban pedig 750-re.

Akkor kezdődött az a francia sajtóhadjárata, amely felhívta a kormány figyelmét a német aviatika hatalmas ütemű fejlődésére és sürgette a repülőgépgyártást. Az utóbbi három évben tehát föllendült

az elhanyagolt francia hadirepülőgépipar, úgy hogy 1937-ben a repülőgépek száma elérte az 1748-at. Az Egyesült Államok is készített Franciaországnak hatszáz repülőgépet, melyet a legmodernebb módszerrel, Guy la Chambre tervei szerint gyártottak. Így tehát mind mennyiség, mind minőség tekintetében a francia aviatika elfoglalta helyét az első sorban.

ANGLIA LÉGI FLOTTAJA

Az angol aviatika is 1934-ig meglehetősen fejletlen volt, azonban 1938-ig 134 millió fontot költöttek hadi repülőgépek gyártására.

450 kilométer óránkénti sebességgel repülőgépek vannak az angoloknak, melyek 800 kiló bombát szállíthatnak 800 kilométeres távolságon oda-vissza. Ezekhez a típusu gépekhez tartoznak a Bristol Blenheim, Fairey Battle és Wickers Wellesley modellek. A nehéz bombázásra készített modellek (az Armstrong Whitworth Whitley-fajta) óránként 300 kilométer sebességgel repülnek és ezer kilogram bombát tudnak szállítani ezer kilométer távolságon oda-vissza. Az angol vadászgépek óránként 500 kilométer sebességgel érnek el, a felderítő gépek pedig 300

kilométert óránként. 1938 május havában a brit légi haderőnek 1550 egysége volt, 123 eskadronra osztva.

A múlt évben 1750-re emelkedett az angol hadi repülőgépek száma.

Azóta a nemzetközi helyzet súlyosbodása miatt Anglia óriási erőfeszítéseket tett légi hadereje növelése érdekében nemcsak az anyaországban, de gyarmatokon is. Márciusban az angol légügyi minisztérium nyilatkozatot adott ki, mely szerint Anglia, a gyarmatokat is beleszámítva,

akkora összeget költ aviatikára, hogy havonta 800 új repülőgépet készíthet el.

Az aviatikáról szólva azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a tartalékolt gépeket sem és a személyzet technikai képességeit sem. Bármi nagy legyen a gépek száma, ha a személyzet nem szakképzett és nem kiváló, nem érhetik el azt az eredményt, amit egy esetleg kevesebb egységből álló légi haderő nagyszertlen kiképzett emberei bevészenek.

HOGYAN FOLYIK A KÜZDELEM?

A mostani háboruban a német légi haderők legnagyobb része a nyugati hadszíntéren van lekötve. Abból, hogy a német gépek milyen eredménnyel bombázták a lengyel repülőtereket, az a tanulság vonható le, hogy a repülőterek hangárait a föld alá kell építeni, nehogy bombatámadás esetén megsemmisüljenek. Nagy szerepük van a mostani légi háborúk során a ballonoknak is. A franciák és angolok ballonokat szereltek fel minden vonalon, melyet a német légi támadások veszélyeztetnek. Ezek a megfigyelő ballonok 7—8000 méter magasra emelkedhetnek föl és így komoly veszélyt jelentenek a bombavető gépekre.

Amerikában attól félnek, hogy a semlegeségi törvény megváltoztatása a háboruba való belépést jelenti

Washingtonból jelentik: Cordell Hull külügyi államtitkár kijelentette, hogy az embargo megszüntetése nincsen ellentétben a semlegességgel. A hadviselő felek a háború során állandóan változtatják magatartásukat és a semlegeségi elv megtagadásával kapcsolatos magatartás megváltoztatása azt jelentené, hogy a semlegeseknek nincsenek jogaik, csak kötelezettségeik. (Rador.)

Washingtonból jelentik: (Dunaposta.) Mielőtt az amerikai képviselőház gyűlése megkezdődött volna, nagy tüntetést rendeztek a béke mellett. Amikor a szenátorok a washingtoni Capitolium kupolacsarnokán áthaladtak az ülésterembe, nők és férfiak ezeket kiáltották: Békét! Békét! Békét! Mentsetek meg bennünket a háborútól! Védjétek meg semlegességünket! Ne küldjétek Franciaországba a fiatalokat!

Newyorkból jelentik: A lapok biztosra veszik, hogy a semlegeségi törvényt a Roosevelt elnök által kívánt értelemben módosítani fogja az Egyesült Államok törvényhozása. Az elnök azzal a kijelentésével, hogy távol akarja Ameri-

kát tartani a háború veszélyétől, megnyerte az ellenzék több tagját is. (Radiopress.)

Newyorkból jelentik: (Dunaposta.) Az Egyesült Államok államadósága 1934-től 1939-ig 26,4 milliárd dollárról 38,8 milliárd dollárra emelkedett. A fegyverszállítás hívei, akik egyformán vannak a köztársasági és demokratapártban, a nyomasztó államadóságot gyors csökkentését várják a semlegeségi törvény megváltoztatásától. Amennyiben a Cash and Carry (Fizess és vidd) rendszert visszaállítanák, Amerika exportja jelentősen emelkedne. Ebben az esetben a fegyverszállításokat a rendelkezést feladó háborús felek saját veszélyükre és saját hajójukon szállítanák el amerikai kikötőkből. A most fennálló fegyverkivitel tilalom megszüntetésétől az adójövedelmek ugrásszerű emelkedését várják. A másik oldalon Borah szenátor és Nye szenátor vezetésével azzal érvelnek, hogy Amerika ép úgy, mint a világháború alatt, a fegyverkivitel tilalom felfüggesztése után belesodródna a háboruba. Véleményük szerint a fegyverkivitel tilalom felfüggesztése esetén három hét alatt Amerika is belép a háboruba.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és Házasság nem közzelhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos-trafik, Piata Trajan (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Állást keres

Perfekt román, magyar, német és szerb nyelvsmerettel bíró irodai ügyekben jártas, középkorú, szerény igényű volt köztisztviselő, elhelyezkedést keres. Szíves megkereséseket kér Sütőri Jenő Fratelia XII-ik ucca 18 szám. 1327

Komoly női munkaerő irodai gyakorlattal pénztárnoknői, vagy más bizalmi állást keres. Szíves megkereséseket kérem „Szerény igényű” jellege alatt a kiadóba. 1443

Mosást vasalást házakban, lelkiismeretesen vállal tiszta asszony (úgyiszintén otthoni mosást is) Kovács, III. Vilhelm Mühle-u. 10. 1243

Atlas-vétel

Férfi télikabát vasszürke kifogástalan állapotban jutányos áron eladó. IV. Str. Bolinteanu 14. ajtó 3. 2045

„Quo vadis Európa” a legaktuálisabb könyv, a háború okairól, a világ fegyverkezéséről és Európa jövőjéről. Orieh Viktor műve ma a legérdekesebb politikai és történelmi tanulmány. 1504

Lakás

Bátorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó IV. Str. Mircea Voda 3. 1039

Különjete

Bérbe vennék jó forgalmú sütődét lehetőleg a főútvonalon, vagy annak közelébe, szíves megkeresést e lap kiadójába „Pékség” jellege alatt. 1331

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Szép akar lenni?

Hassználgon KULKA-féle Ullom-lepkefémeket, Ullom-lepszappant és Ullom-pudert, három színdben. Kaplats kizárólag a

Városi

gyógyszertárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I. Piata I. C. Bratianu.